NAJBOLJ ZAVZETO V INDUSTRIJI

Mariborski sindikati so se organizirano in celovito, usklajeno z drugimi družbenopolitičnimi organizacijami, vključili v splošno družbenopolitično akcijo za uresničevanje ciljev družbenoekonomske politike, nam je dejal predsednik občinskega sindikalnega sveta Maribor Emil Tomažič.

Temu so doslej posvetili štiri seje predsedstva OSS. Na prvi so obravnavali znano informacijo predsedstva CK ZKJ, na drugi so ocenili razmere v občini in obenem sprejeli program sindikatov za uresničevanje družbenoekonomske politike. Na naslednji seji so opravili že vmesno oceno, na zadnji pa so izoblikovali dokaj poglobljeno oceno te akcije.

Vseh 19 občinskih odborov sindikata se je prav tako zavzeto vključilo v akcijo.

V veliki večini TOZD in delovnih skupnosti so akcijo pravočasno začeli in je sedaj v polnem teku. Ponekod ugotavljamo, pravi Emil Tomažič, sicer časovno zamudo, ki pa ne bo vplivala na uučinkovitost in kakovost akcije. Z akcijo niso začeli ali pa so se je lotili mlačno in formalistično predvsem v manjših enovitih delovnih organizacijah. Prav tu se je dogajalo, da so vodilni delavci odšli na sicer zasluženi letni oddih, vso stvar pa prepustili toku časa. V takšnih primerih bomo zahtevali od vseh odgovornih, da opravijo svojo dolžnost. Skupaj z zvezo komunistov bomo zaostrili vprašanje politične odgovornosti!

Skoraj v vseh TOZD in delovnih organizacijah so imeli razširjene politične aktive, na katerih so obravnavali informacijo in analizirali lastni položaj. Ponekod so o tem razpravljali že na zborih delovnih ljudi, večina pa bo to storila neposredno po dopustih.

Marsikje so že sprejeli lastne programe nalog, ki jih je treba opraviti, določili so nosilce nalog in tam, kjer se to da, opredelili tudi roke.

Predsedstvo občinskega sindikalnega sveta Maribor je ocenilo, da so se v industriji lotili akcije najbolj zavzeto, najslabše pa v trgovini. Opozorilo pa je tudi na dragoceno in učinkovito aktivnost osnovnih organizacij in članov ZK.

—nez

NA ZBOROVANJU ŽELEZARJEV BO GOVORIL FRANCE POPIT

SLOVESNOSTI POD MEŽAKLJO

V počastitev 25-letnice samoupravljanja, 30-letnice osvoboditve in 40-letnice stavke jeseniških kovinarjev, prirejajo samoupravni organi in družbenopolitične organizacije Železarne Jesenice 22. in 23. t. m. več prireditev. V petek so mali in veliki dvorani delavskega doma odprli kolektivno razstavo slik članov DOLIK, III. medklubsko razstavo fotografij „Človek in jeklo“ ter filatelistično razstavo. Uro kasneje se je v športni hali pod Mežakljo začel živi šah, ki ga prireja šahovsko društvo Jesenice.

V soboto bo od 9. do 11. ure ogled valjarn na Beli, od 10. do 11. ure pa bo godba na pihala iz Gorij pripravila koncert na prostoru pred halo nove hladne valjarne, ki jo grade.

Ob 11. uri bo v novi hali hladne valjarne veliko slavnostno zborovanje s kulturnim programom. Slavnostni govor bo imel predsednik CK ZKS France Popit. Kulturni program bodo izvedli združeni moški pevski zbori radovljiške in jeseniške občine, pihalni orkester jeseniških železarjev in recitatorji.

B. B.

DE DELAVSKA ENOTNOST

23. VIII. 1975 – ŠT. 33 – L. XXXII

Samoupravna delavska kontrola v praksi

V Cinkarni Celje imajo sedem temeljnih organizacij združenega dela, v njih delujejo tudi osnovne organizacije sindikata. V vsaki od TOZD deluje tudi organ samoupravne delavske kontrole.

In kaj sodijo o dosedanjem delu samoupravne delavske kontrole njeni člani? Kakšne so prepreke, da bi samoupravna delavska kontrola delovala zares učinkovito? Odgovor je takle:

REŠETO JE TREBA OKVIRITI

STRAN 3

Po napornem delu se balinanje prileže . . . (Foto: A. Ulaga)

NAŠA POTA STABILIZACIJE

Nadaljevanje dosedanjih prizadevanj

„Za našo občino ugotavljamo, da smo že v minulih letih pri delu in gospodarjenju sprejeli za svoja načela, ki jih naša družba zagovarja in uveljavlja v sedanji akciji za stabilizacijo. Vendar pa to še ne pomeni, da problemov ni in da ne bi mogli še bolje delati in še uspešnejše gospodariti. Trenutne razmere, če jih primerjamo s splošnimi, so pravzaprav zelo ugodne; res pa je, da bi se lahko hitro poslabšalo, kar bi imelo dolgotrajne posledice, če ne bi preudarno ukrepali. Zato smo se akcije za stabilizacijo lotili z vso odgovornostjo, izvajamo pa jo seveda tako, da pri njej upoštevamo predvsem naše razmere,“ nam je dejal MARJAN JAKLIČ, predsednik koordinacijskega odbora za usmerjanje družbenopolitične aktivnosti pri uresničevanju ciljev družbenoekonomske politike za letošnje leto v občini Tržič.

„Kakšno je torej trenutno stanje v vaši občini?“

„Nepokritih investicij praktično ni, saj naše organizacije že leta nazaj financirajo svoj razvoj skoraj izključno v breme lastnih sredstev. Ker so osebni dohodki le za kakšnih 19 do 20 % višji od lanskih, splošna in skupna poraba niti ne dosega dogovorjenih meja. Ne moremo govoriti o ekstenzivnem zaposlovanju, saj za lani in za začetek letošnjega leta ugotavljamo 1,3-odstotno stopnjo rasti, kar pomeni tudi prirast aktivnega prebivalstva. Kljub vsem naporom za izboljšanje prodaje in zmanjšanje zalog pa z likvidnostjo ne moremo biti zadovoljni. Razmere so podobne tistim drugje po Sloveniji. Glede izvozno-uvoznih gibanj pa lahko rečem, da bodo sedanji linearni ukrepi bržčas povzročili več škode kot koristi, čeprav si kolektivi prizadevajo, da bi povečali izvoz in zmanjšali uvoz na resnično najpotrebnejše.“

„Poprej ste omenili, da se sedanje, na splošno ugodno stanje lahko hitro poslabša, če ne bi preudarno ukrepali. Kako naj bi to storili in na čem je težišče akcije v vaši občini?“

„Vsaka resnica ima več obrazov; tudi naše investicije. V samofinanciranje smo bili tako rekoč prisiljeni, saj tržiško gospodarstvo že nekaj let ne more in ne more priti do bančnih kreditov. Zdaj pripravljamo širši posvet, na katerem bi poskusili skupaj s predstavniki banke analizirati možnosti, kako priti do teh sredstev. Vztrajanje pri politiki samofinanciranja bi namreč zavrlo in ohromilo naš nadaljnji gospodarski razvoj.

Težave pa so na področju negospodarskih investicij. Mislim na gradnjo vpadnice v Tržič, na urejanje telefonskega omrežja v novem naselju z 2000 stanovalci v Bistrici. PTT nima sredstev za ureditev primarnega voda, čeprav bi ga morala položiti. Zelo občutljiv je tudi problem gradnje avtobusne postaje, ki jo skupaj financirata gostinsko podjetje Zelenica Tržič in ljubljanski SAP. Z naše strani, če tako rečem, ni problemov, zato pa prepočasi pritekajo sredstva v tržiško enoto podjetja SAP. Če se v najkrajšem času razmere ne bi izboljšale, se lahko primeri, da bo gradnja ustavljena, to pa bi bil za naše območje resen problem, tudi politične narave.

Glede zunanjetrgovinske menjave bi dejal le to, da kolektivov, kot je PEKO, ki že zdaj izvaža 53 % svoje proizvodnje, v sedanjih razmerah najbrž ne moremo siliti, da bi izvažali še več. Zelo neprijetno pa je, da denimo Bombažna predilnica in tkalnica, ki po sklepu njenih samoupravnih organov sprejme vsako izvozno naročilo, če pri njem pokrije vsaj 80 % lastne cene, ne more izpolnjevati nekaterih novih izvoznih naročil samo zaradi tega, ker ne more uvoziti nujno potrebnih reprodukcijskih materialov. Tako ji grozi, da bo izgubila komaj osvojeno libijsko tržišče, kjer gre za izvoz barvastih tkanin, in zahodnonemško tržišče, kamor izvaža posteljno konfekcijo. V prvem primeru gre za uvoz barvil, ki jih doma nimamo, v drugem pa za uvoz vezilnega sukanca, ki ga pri nas tudi nihče ne proizvaja. Nujno potrebnega in že pred časom zahtevanega uvoznega soglasja pa ta kolektiv ne dobi in ne dobi . . .

O drugih področjih dela in gospodarjenja naj rečem, da vsi kolektivi oblikujejo svoje stabilizacijske programe, ki jih bomo potem analizirali na koordinacijskem odboru in ki bodo pomenili osnovo za izdelavo občinskega stabilizacijskega programa. Seveda si bomo še posebej prizadevali za povečanje produktivnosti in zato nasprotujemo poskusom, ki jih je v zadnjem času precej, da bi proizvodnjo povečali na račun večjega dodatnega zaposlovanja. Naša akcija je in bo usmerjena tudi v odstranjevanje vzrokov, ki onemogočajo povečan izvoz. Mimo takih problemov, ki so širšeega pomena in šem jih ponazoril s težavami BPT, si naši kolektivi prizadevajo, da bi si pomagali še kako drugače. Združena lesna industrija Tržič, vključena v Združeno podjetje lesnega gospodarstva in gozdarstva Gorenjske, denimo, skuša povečati lastni izvoz in ima pri tem tudi ugodne perspektive, obenem pa se trudi, da bi članom združenega podjetja zagotovila čimveč surovin, saj se tako zmanjšujejo njihove potrebe po uvozu. Metalka – Tovarna pil Triglav prav tako povečuje izvoz.

– Akcija za stabilizacijo torej ugodno odmeva v kolektivih vaše občine?

– Rekel bi, da je v slehernem kolektivu začelo prevladovati spoznanje, da nekaj vsak še lahko stori, če nič drugega ne, pa za večjo disciplino in odgovornost pri delu. Stabilizacijska miselnost v naši občini „živi“ že nekaj let, kar dokazujejo še kar ugodne splošne razmere, zatorej sedanja akcija za stabilizacijo pomeni le nadaljevanje dosedanjih prizadevanj. —mG

KAKO URESNIČUJEMO SINDIKALNE SKLEPE

Topli obrok za vsakega delavca

Problem pravilne prehrane je problem zdravja, delovne sposobnosti, veselja do življenja . . . In vendar prav pri prehrani ravnamo tako lahkomiselno, kot le redko kje. Za stanovanjske in delovne zgradbe smo določili normative, po katerih morajo imeti bivalni in delovni prostori določene minimalne pogoje, ki naj zagotavljajo zdravje in zadovoljstvo. Za promet smo izoblikovali pravila, po katerih naj se tadel življenja odvija, kolikor je mogoče varno in brez tveganj za zdravje. V zdravstveni skrbi za ljudi imamo normative, po katerih bi naj zagotovili zdravje in dobro počutje vsem ljudem. Proti onesnaženju okolja, zraka in voda sprejemamo in skušamo uveljaviti zakone – da bi zavarovali zdravje in normalno življenje. In tako dalje in tako dalje . . .

Pri prehrani ljudi, predvsem tistih, ki so aktivno vključeni v delovni proces, pa smo naravnost neverjetno lahkomiselni. Ne le, da ljudje sami kaj malo skrbijo za dobro, zdravo in normalno prehrano – tudi družba je kaj malo skrbela za ta del našega življenja. Še celo nazadovanje te družbene skrbi smo lahko opažali iz dneva v dan: obratom družbene prehrane smo jemali vse ugodnosti in jih postavljali v povsem komercialne pogoje dela. Za ljudi, ki jim je potrebna dieta, kot so sladkorno bolni, bolniki s čiri, gastritisom in drugimi boleznimi prebavil, ljudi z visokim krvnim pritiskom in vse druge, ki bi morali uživati posebno pripravljeno hrano, smo skoro povsod ukinili dietetične menze in se izgovarjamo na denar, ko odklanjamo ponovno ustanovitev takšnih za prehranjevanje teh bolnikov, ki so še vedno normalno vključeni v delovni proces, nujno potrebnih obratov.

Pri tem seveda zelo kratkovidno ne računamo na tiste izgube, ki nastajajo zaradi pogostejših obolenj teh bolnikov in izpadov pri delu, pri zmanjšani delovni sposobnosti in prezgodnji invalidnosti!

Nič bolj modro ne ravnamo tudi pri prehrani sicer zdravih državljanov, predvsem delavcev. Dobro vemo, da večina ljudi nima pravilnih prehrambenih navad, da večina še vedno prihaja na delovno mesto zjutraj, ne da bi pred tem karkoli zaužila. Prazen čaj, morda kakšna kava, po možnosti prava, ali celo kozarček alkohola – to je še vedno pri mnogih edini zajtrk, čeprav vsi prav dobro vemo, da bi telo moralo zjutraj in dopoldne, ko je izpostavljeno najhujšim delovnim naporom, imeti dovolj energije – ki pa jo pridobimo s hrano!

Bili so časi, ko smo imeli v skoro vseh delovnih organizacijah tako imenovane „delavsko-uslužbenske restavracije“, kjer so skrbeli za to, da so delavci dobili dopoldne pa tudi kasneje ceneno in dobro hrano.

Ti prehrambeni obrati so hkrati s komercializacijo prenehali z delom, saj niso bili „rentabilni“! Delavci so ostali v skrbi za normalno prehrano prepuščeni samim sebi – in vedno bolj zapadali v nezdrave navade. Zdravniške preiskave in temeljite študije so pokazale pogosto naravnost katastrofalne rezultate! Standard prehrane, predvsem v dopoldanskem ali delovnem času, je nezadržno padal, delavci so se vedno slabše hranili . . .

Zavoljo takšnih razmer ni čudno, da smo poskušali ukrepati. Pojavili so se „prehrambeni boni“, ki so jih poleg osebnih dohodkov dobivali delavci in s katerimi bi naj bil mogoč nakup samo prehrambenih izdelkov, vsaj tam, kjer nimajo organizirane družbene prehrane. Kjer pa so imeli organizirano družbeno prehrano, naj bi ti boni služili kot dotacija za pripravo boljših toplih obrokov med delovnim časom. Seveda se je marsikje izrodila tudi ta dobra zamisel. Delavci so za bone kupovali najrazličnejše predmete – od kozmetike pa do alkoholnih pijač!

Potem smo dobili novo priložnost – kot dotacijo pri organizirani družbeni prehrani oziroma pri neposredni nabavi toplega obroka lahko delovne organizacije dajejo svojim delavcem enkrat večji znesek kot tam, kjer družbena prehrana ni zagotovljena. S tem smo želeli spodbuditi delovne organizacije, naj bi vendarle organizirale družbeno prehrano in s tem izboljšale prehrano delavcev na delovnem mestu. Hkrati pa je 7. kongres sindikatov sklenil, da je treba do konca tega leta v vseh delovnih kolektivih organizirati družbeno prehrano.

Smo, ali bolje, morali bi biti sredi te akcije. In kakšne so razmere glede družbene prehrane za delavce v Mariboru?

Prva ugotovitev, ki bode v oči, je dejstvo, da so v mnogih kolektivih vendarle pričeli skrbeti za organizirano družbeno prehrano. Ponovno so oživeli obrati družbene prehrane, kjer so jih imeli, ali pa so zdaj razširili svojo dejavnost in pričeli skrbeti za izbolano prehrano delavcev. Največ so storili predvsem večji kolektivi, kjer dobivajo skoraj brez izjeme vsi delavci topli obrok – bodisi iz lastnega obrata ali pa od zunaj. Tudi kvaliteta teh obrokov se je znatno izboljšala. Morda je res, da povsod vsakomur vsaka jed, ki jo nudijo kot topli obrok, ne ustreza, kajti okusi so še vedno različni, zato pa so tudi marsikje pričeli uvajati dve vrsti toplega obroka, še pogosteje pa tistim, ki niso navdušeni za topli obrok, nudijo hladno malico ali mlečni obrok.

Vendar smo še daleč od tega, da bi bili zadovoljni z razmerami. Za približno 70.000 zaposlenih v Mariboru je zdaj zagotovljenih komaj blizu 25.000 toplih ali hladnih malic. Res je pri tem mnogo takšnih delovnih organizacij, ki so premajhne, da bi same organizirale družbeno prehrano – toda če lahko tako velike tovarne, kot je Marles, vozijo topli obrok v tovarno, bi za to lahko poskrbele tudi manjše delovne organizacije!

Druga slabost je v tem, da ni na voljo dovolj kapacitet. Kjer lastnih obratov družbene prehrane ne morejo organizirati, bi morali voziti vsaj topli obrok iz kakšne javne kuhinje. Pri tem seveda moramo ugotoviti, da, žal, ti javni obrati družbene prehrane nimajo dovolj kapacitet, če bi vse delovne organizacije, ki še nimajo družbene prehrane, nenadoma zahtevale, da jim dobavljajo tople obroke, torej bo treba resno poskrbeti tudi za te možnosti, sicer zahteve sindikatov, da mora dobiti do konca leta vsak delavec svoj topli obrok, ne bo mogoče uresničiti!

Žal, pa to niso edine ovire pri doslednem uresničevanju odločitve sindikatov, sprejete na zadnjem kongresu. Vse prepogosto so delavci, posebno v intelektualnih poklicih, odklonilno razpoloženi do takšnih toplih obrokov – delno zato, ker se že sami zjutraj pravilno hranijo, deloma pa zato, ker imajo drugačne navade. Mnogi delavci imajo celo raje za polovico manjši znesek bonov, za katere lahko kupijo, kar se jim zdi, kot pa praktično brezplačen topli obrok. Cene za tople obroke so namreč sedaj res minimalne, delavci plačujejo za en obrok od 2 do 3 dinarje, včasih celo manj, v nočnih izmenah pa sploh nič.

Tudi po kvaliteti so topli pa tudi hladni obroki dovolj kvalitetni. Redno imajo od 800 do 1.100 kalorij, so v glavnem okusno pripravljeni in dovolj raznovrstni. Kuhinje se trudijo in izbirajo najprimernejše recepte, v pomoč jim je Zavod za napredek gospodinjstva, tako da skušajo ustreči tudi zelo različnim in neredko tudi zahtevnim okusom.

Če torej povzamemo te površne ugotovitve, smo lahko le delno zadovoljni. Zato bo treba še naprej dovolj glasno in jasno opozarjati na družbeni pomen toplih obrokov za zdravje, delovno sposobnost in voljo do dela pri slehernem zaposlenem.

-nez

DE NA OBISKU V MARIBORSKI METALNI

Bitka na svetovnih trgih

O izvozni politiki Metalne dovori glavni direktor Boris Vadnjal

Tovarna investicijske opreme Metalna iz Maribora se že dolga leta pojavlja na svetovnih trgih. Njeno ime poznajo na 4 kontinentih, v zadnjem času pa je bila Metalna najbolj zaposlena v deželah v razvoju. Tovariš direktor, kakšna je bila dosedanja izvozna usmeritev?

Metalna resnično nastopa v različnih deželah. Že več kot 10 let. Tako je naš kolektiv gradil objekte vse od Bližnjega vzhoda, prek Burme in Indije pa tja do Južne Amerike. V zadnjih petih letih se je Metalna posebej uveljavila v deželah v razvoju. Zaposleni smo bili predvsem na energetskih objektih, gradili pa smo tudi različne pristaniške in ladjedelniške objekte. Letos končujemo pomembna dela. Tako smo predali svojemu namenu HE Kamburu v Keniji, ravnokar predajamo HE Kindatu v Tanzaniji, v zaključni fazi je irigacijski sistem v Iteshi – teshiju v Zambiji, predali pa smo že vse objekte na Tarbela dam v Pakistanu, zaključena dela HE Ramu v Novi Gvineji, pospešeno pa delamo tudi pri izgradnji hidrocentrale v Peruju. Za ta dela smo sklenili pogodbe v minulih dveh, treh letih.

Vsekakor smo najbolj ponosni na delo, ki smo ga opravili za sistem HE Tarbela Dam v Pakistanu, največjo elektrarno na svetu. Nič manj ponosni nismo na uspeh v Zambiji, kjer smo na licitaciji premagali vso svetovno elito v proizvodnji investicijske opreme. Žal pa se letos s takimi uspehi ne moremo pohvaliti.

Slišali smo, da letos niste sklenili nobene pogodbe z deželami v razvoju. To pomeni, da prihodnje leto za Metalno ne bo kruha na teh tržiščih. Zakaj je do tega prišlo?

Res je. Lani smo se udeležili več mednarodnih licitacij za gradnjo hidroelektrarn, irigacijskih sistemov, opreme pristanišč, ladjedelnic. Niti na eni licitaciji nismo uspeli. Največji konkurenti, ki se v zadnjem času pojavljajo na teh objektih, so Japonci, takoj za njimi Nemci in Avstrijci.

Zakaj neuspeh na licitacijah?

Kot veste, nastopamo skupaj z Rade Končarjem in Litostrojem. Vzrok za neuspeh pa so vsekakor naše cene. Inflacija, ki nas je prizadela lani in ki se nadaljuje vse do danes, je ena od glavnih preprek za pridobitev del, saj so bile naše cene tudi do 35 odstotkov višje od prvega ponudnika. Naš reprodukcijski material se je lani podražil za 58 odstotkov, medtem pa zahodna Evropa znižuje cene. To je eden od osnovnih vzrokov za naše neuspehe. Ukrepi, ki so bili v zadnjih mesecih uveljavljeni za pospešitev izvoza v dežele v razvoju, so prišli prepozno. Naš delavski svet je o izvozni politiki razpravljal že v začetku letošnjega leta in pri tem poudaril, da podpira predloge republiške gospodarske zbornice, žal pa ti ukrepi niso bili uveljavljeni. Nihče pa nemore terjati, da bi delovna organizacija delala z izgubo, zato je pogoj za večje vključevanje v mednarodno delitev dela, da se družba s svojimi ukrepi prilagodi svetovnim gibanjem. Svojo politiko je namreč spremenila tudi svetovna banka, in sicer v toliko, da ne kreditira celotnega objekta, temveč da kreditira samo gradbena dela. S tem pa si moramo proizvajalci opreme zagotoviti lastna sredstva za kreditiranje. Sklad za kreditiranje izvoza sodeluje pri teh kreditih s 60 odstotki, preostalih 40 % pa morajo zagotoviti poslovne banke in delovne organizacije. Žal ugotavljamo, da slovenske banke še niso dosledno izoblikovale svojega stališča do tovrstnega kreditiranja. Gre tudi za znatna sredstva, kreditirati je treba za dobo od 8 do 10 let z razmeroma nizko obrestno mero, za kar pa banke po navadi ne kažejo prevelikega interesa.

Kako najti izhod iz zagate?

Vzhodne dežele smo začeli intenzivno obdelovati. Dober sloves smo si ustvarili z izdelavo velikega ladjedelniškega žerjava za Romunijo. Dogovarjamo se za izdelavo še dveh veliko večjih žerjavov za to državo. S Sovjetsko zvezo smo sklenili pogodbo za izdelavo mehanskih 160 do 250-tonskih stiskalnic, in to skupaj z ravensko železarno. Pričakujemo dolgoročno sodelovanje s Sovjetsko zvezo na tem področju. Prav tako so v sklepni fazi pogovori za izdelavo težjih mostnih žerjavov za Sovjetsko zvezo, dobro sodelujemo s Poljsko. To, kar smo doslej zgubili v deželah v razvoju, torej želimo nadomestiti z izvozom na vzhodno tržišče. Seveda pa ne želimo zanemariti dežele v razvoju. Tako smo se pred kratkim udeležili večje licitacije v Iraku za gradnjo energetskega projekta in za rekonstrukcijo luke in računamo, da bomo še letos podpisali pogodbo. Prav tako v Turčiji, kjer bomo gradili skupaj z domačo industrijo.

Osnova za učinkovit nastop v tujini je posodobitev tehnologije. Kakšen je trenutni položaj Metalne glede na to, da ima več kot 80-odstotno izrabljena osnovna sredstva?

S tako tehnologijo, kot jo imamo, res ni mogoče konkurenčno nastopati na svetovnem tržišču. Prav zaradi tega smo se lani lotili izdelave investicijskega programa. Glede na dobre rezultate, ki smo jih dosegli v prvi polovici leta, računamo, da bomo zagotovili potrebna sredstva za intenzivno opremljanje delovne organizacije, seveda če nam bodo ukrepi na področju uvoza dovolili, da bi opremo, ki je doma ne moremo dobiti, tudi uvozili.

J. U.

DELOVNI OSNUTEK PRAVILNIKA O PREPOVEDANIH DELIH ZA MLAJŠE DELAVCE IN ŽENSKE

Stop za nevarna dela

Republiški sekretariat za delo je pred kratkim pripravil delovni osnutek pravilnika o delih, ki so za ženske in mladoletnike prepovedana. Osnutek je nastal na podlagi sprejete naloge sekretariata, da pripravi pravilnik kot svoj prispevek k mednarodnemu letu žensk.

Pravilnik temelji na 30. členu zveznega zakona o medsebojnih razmerjih delavcev v združenem delu. Po določilih tega zakona mladoletni delavci in ženske ne smejo delati na takih delovnih mestih, na katerih se opravljajo posebno težka telesna dela, dela pod zemljo in druga dela, ki lahko škodljivo vplivajo na njihovo življenje, predvsem pa na njihove telesne in duševne sposobnosti. Vendar pa omenjeni zvezni zakon ni konkretno določil, kakšna so ta dela, zato je ta vprašanja prepustil v reševanje republiški zakonodaji oziroma samoupravni regulativi.

V razpravi o republiškem zakonu o medsebojnih razmerjih delavcev v združenem delu in o delovnih razmerjih med delavci in zasebnimi delodajalci se je v Sloveniji izoblikovalo mnenje, naj bi take določbe zajeli v zakonu, od tod predlog sekretariata za delo, da bi s pravilnikom o delih, ki so za ženske in mladoletne prepovedana, uredili to problematiko enotno za vso Slovenijo.

Soglasje k predlogu sekretariata je na svoji julijski razširjeni seji dalo tudi predsedstvo RS ZSS. Ko je obravnavalo delovni osnutek pravilnika, je sodilo, da je pravilnik potreben in koristen zlasti zato, ker bo enotno uredil, katera so tista dela, ki so zdravju in življenju škodljiva in še posebej nevarna za ženske in mlajše delavce. Vendar je imelo predsedstvo k osnutku pravilnika tudi nekaj pripomb. Te pripombe zadevajo zlasti tisti del besedila pravilnika, v katerem je po sodbi predsedstva premalo poudarjeno, da gre le za takšna dela, ki so škodljiva oziroma nevarna glede na telesne in duševne sposobnosti mladoletnih delavcev in žensk. Če tega v pravilniku ne bi dovolj poudarili, bi lahko takšna določba negativno vplivala na nadaljnje zaposlovanje žensk in mladine.

Prav tako pravilnik ne določa, kdo ugotavlja, katera so tista delovna mesta v TOZD odnosno OZD, ki so za ženske in mladino prepovedana. Predsedstvo je tudi predlagalo, naj bi s pravilnikom odgovorili tudi na vprašanje, kdo naj ugotavlja, katera so tista delovna mesta v TOZD in OZD, ki so prepovedana za delo žensk in mladine.

KAJ DOLOČA PRAVILNIK?

Oglejmo si, kaj določa pravilnik v zvezi s tistimi deli, ki naj bi jih šteli kot posebno težka telesna dela ter škodljiva in za življenje nevarna dela za mladoletne delavce in ženske. Za posebno težka telesna dela se štejejo zlasti: podzemeljska dela v rudnikih, globoko kopanje in globinsko vrtanje, neposredno valjanje kovin v valjarnah, impregniranje pragov, delo s kakršnokoli vrsto pnevmatičnih ročnih strojev, ki povzročajo močnejše vibriranje telesa, stalno nošenje in dviganje težkih bremen na ravnih in trdih tleh ter nošenje manjših bremen navkreber.

Zdravju škodljiva za ženske in mlajše delavce pa naj bi bila predvsem naslednja dela: neposredno delo z živim srebrom, svincem in njunimi spojinami, industrijsko barvanje, pri katerem se uporabljajo svinčevo belilo, svinčev sulfat ali druge snovi, ki vsebujejo te sestavine, delo, ki se opravlja s potapljanjem, delo pri visokih kupolnih, Siemens–Martinovih električnih in drugih pečeh za taljenje kovin, čiščenje kanalov, izlivov in praznjenje greznic s fekalijami, neposredno spremljanje delovnega procesa v fermentacijskih komorah ter žaganje in parjenje plesnivega tobaka. Slednjič pravilnik tudi določa za življenje nevarna dela, med katera sodijo predvse zidanje, popravljanje in čiščenje tovarniških dimnikov ter druga dela na višini.

–IV

● KMALU NA SLOVENSKEM KNJIŽNEM TRGU!

● Peter Toš: SAMOUPRAVNA DELAVSKA KONTROLA

V založbi ČZP Delavska enotnost, Ljubljana, Dalmatinova 4/II, bo v okviru zbirke sindikalna knjižnica izšla že četrta knjižica avtorja Petra Toša »SAMOUPRAVNA DELAVSKA KONTROLA«.

V tem prepotrebnem priročniku avtor obširno osvetljuje problematiko samoupravne delavske kontrole v socialistični samoupravni ureditvi, govori o vlogi in nalogah družbenopolitičnih organizacij pri uveljavljanju delavske kontrole, o ustavi in zakonski ureditvi tega področja. V priročniku so podrobneje razčlenjena vprašanja, ki zadevajo vsebino, naloge in cilje delavske kontrole, pa tudi metode in načine delovanja organa samoupravne delavske kontrole ter vprašanja, ki zadevajo neposredno organizacijo samoupravne delavske kontrole.

Še posebej opozarjamo na primer samoupravnega akta o delavski kontroli, ki ga je avtor dodal knjigi kot pripomoček pri normativnem opredeljevanju vprašanj samoupravne delavske kontrole.

To delo iz knjižnice Sindikati (številka 4) »Samoupravna delavska kontrola« lahko naročite s tem, da izpolnite naročilnico in jo pošljete na naslov: ČZP Delavska enotnost, 61000 Ljubljana, Dalmatinova 4/II.

odreži!

Nepreklicno naročam pri ČZP Delavska enotnost, 61000 Ljubljana, Dalmatinova 4/II,

..... izvodov (z besedo .....)

brošuro knjižnice Sindikati številka 4 SAMOUPRAVNA DELAVSKA KONTROLA po ceni 20 dinarjev za izvod.

Knjigo pošljite na naslov: .....

potna številka: ..... kraj: .....

Priimek in ime podpisnika naročilnice: .....

V Ljubljani 1975

Podpis naročnika (oziroma žig organizacije)

.....

DELAVSKA KONTROLA V PRAKSI

REŠETO JE TREBA OKVIRITI

V celjski Cinkarni samoupravljanje ni več v pristojnosti skupine ljudi ● Zakaj nekatere službe niso želele sodelovati s komisijo za delavsko kontrolo? ● Stari problem v novi preobleki ● Kadri in spet kadri

Dvatisoččlanski kolektiv celjske cinkarne sodi med tiste delovne organizacije, ki že dolga leta z lastnimi napori skrbijo za svoj razvoj. Pogosto mora premagovati tudi bremena, ki mu jih vsiljujejo nezdrave tržne razmere. Zato ni čudno, če je le s skrajnimi napori uspeval posodabljati proizvodnjo, čeprav v cinkarni še danes srečaš že sto let star način proizvodnje, le streljaj naprej po najsodobnejšo tehniko. Zaradi vseh teh okoliščin kolektivu ni uspelo sproti reševati vseh problemov zaposlenih, odpraviti nočnega dela žensk, delavce oskrbeti s toplo prehrano, zgraditi dovolj stanovanj.

Kolektiv Cinkarne Celje je razdeljen v sedem TOZD, ki delujejo na osnovi ustavnih načel ter doslej sprejetih samoupravnih aktov. V vsaki TOZD imajo tudi osnovno organizacijo sindikata, ki se vse uspešneje vključuje v gospodarjenje kolektiva in prek v samoupravnih organov vpliva na razvoj in uspeh podjetja. Vodstvo sindikata kritično ugotavlja, da je članstvo premalo aktivno v tistih TOZD, kjer je mnogo zaposlenih doma s podeželja. „Vozači", kot jim pravijo, se prepočasi vraščajo v kolektiv in premalo žive z njegovimi problemi. Dejstvo je namreč, da se nekateri delavci vozijo na delo v cinkarno celo iz Haloz, vstajajo ob štirih, da bi se vračali domov zvečer.

Kakorkoli že, kolektiv celjske cinkarne stopi v javnost s svojimi problemi le takrat, ko jih sam ne more več rešiti. Torej redko. Zato smo se odločili, da bi se nekoliko pobliže seznanili z vsakdanjimi problemi delavcev cinkarne. Obiskali pa smo nekatere funkcionarje sindikata ter samoupravne delavske kontrole. Osrednja tema pogovora: samoupravni delavski nadzor.

IZ MALEGA RASTE VELIKO

„Osebno menim, da se delavska kontrola v začetku ne bo mogla spuščati v reševanje vseh problemov, ker se bo preveč razdrobila in na koncu izgubila," pravi Mirjan Mirnik, predsednik centralnega delavskega sveta v cinkarni. „Mislim, da moramo začeti z reševanjem majhnih stvari, da bomo tako prišli do velikih. Samoupravna kontrola pri nas ni novost, zdaj smo jo le reorganizirali in jo postavili v TOZD. Iz vseh TOZD pa smo izvolili centralno komisijo, ki deluje na ravni podjetja. Sedanjim članom samoupravne delavske kontrole bo nekoliko laže, ker so tisti pred njimi že zaorali ledino. Tu mislim predvsem na žalostno dejstvo, da so posamezni poslovni organi zavirali delo delavske kontrole. To smo uspeli zlomiti in zdaj bo laže. Tipičen primer stare miselnosti je bil v TOZD „grafika", kjer direktor dolgo časa ni mogel razumeti, da ni več šef poslovne enote z vsemi kompotencami.

Prejšnja delavska samoupravna kontrola se je lotila nekaterih problemov na področju stanovanjske politike in medsebojnih odnosov in jih tudi uspešno rešila. To je mnogo. Mislim pa, da bi morali biti člani delavske kontrole tudi strokovno usposobljeni za svoje delo, saj bodo le tako kos nalogam in odgovornostim, ki jim jih je kolektiv zaupal. Morali bi jih usposabljati podobno kot delegate. Zdaj jih vabimo na vse seje delavskih svetov in drugih organov, da bi bili tako seznanjeni s problemi kolektiva v celoti."

„Mi smo orali ledino," pravi Jože Hrovatin iz TOZD „kemija", prejšnji predsednik delavske samoupravne kontrole. V Cinkarni je zapolen že 13 let. „Delali smo na osnovi načelnih dogovorov, brez potrebnih statutarnih in zakonskih osnov. Pogosto se je dogajalo, da od posameznih služb komisija ni dobila materialov, za katere smo prosili, ali pa so si te službe kratko malo prilastile nekatere pravice. Za primer navajam uslužbenca, ki se je trikrat selil iz dobrega v še boljše stanovanje, medtem ko za prepotrebne strokovnjake nimamo stanovanj. Ali pa primer delavca, ki so ga po 24 letih dela v Cinkarni po dogovoru med direktorjem TOZD in direktorjem kadrovskega sektorja premestili na manjvredno delovno mesto . . .

BOJ Z ZASTARELO MISELNOSTJO

„Nikoli se ne bom sprijaznil s tem, da se dogovorimo in sklenemo eno, delamo pa tretje," nadaljuje Jože Hrovatin. „Prav tako ne moremo trpeti primerov, ko si posamezne službe leta in leta spletajo aureolo nezmotljivosti in nedotakljivosti. Poglejte svež primer. Poslovni odbor je imenoval 15-člansko skupino, ki bi naj analizirala poslovanje novega obrata titanovega dioksida, ki že tri leta posluje z izgubo. Tri mesece smo analizirali, ugotavljali, primerjali in si belili glave. Pred tedni smo končali z našim delom. Sam sem prišel do spoznanja, da kolektiv TOZD „titan" ni sam kriv, da je v takšnem položaju, kot je. V prizadevanju za sanacijo razmer v TOZD Titan dioksid, bi se morala v večji meri vključiti celotna cinkarna, tako pa se dogaja, da še mnogi gledajo problematiko TiO_2 postrani in se ne vključujejo v akcijo za odpravo težav. Lahko trdim, da posamezna odgovorna mesta zasedajo še vedno neustrezni ljudje, katerih izobrazba je drugačna, kot jo delovno mesto zahteva. Meni je povsem razumljivo, da nekateri strokovnjaki odhajajo iz podjetja, saj jim ne damo pravega dela in prave možnosti za napredovanje . . .

Vse to so znane stvari. Novost je morda le v tem, da se počasi otresamo zastarele miselnosti in birokratskih odnosov. Jedro problemov za delo samoupravne delavske kontrole predstavljajo neusklajeni samoupravni akti. Ko smo sprejemali samoupravni sporazum o medsebojnih razmerjih, sestavljavci niso hoteli upoštevati naših pripomb. Marsikateri delavec, med njimi so bili tudi sindikalni funkcionarji, tako sestavljenega sporazuma ni hotel podpisati. Sporazum je doživel kritiko občinskega sindikalnega sveta in občine, šele potem so sestavljavci vnesli tudi naše predloge in spremembe. Najpogosteje pa so posamezne službe na izrečeno kritiko lepo tiho in delajo dalje po – starem . . ."

„Delo samoupravne delavske kontrole krni dejstvo, da še zdaj nimamo usklajenih samoupravnih aktov," pravi Ivan Veranič, predsednik skupne samoupravne kontrole v celjski cinkarni. „Čakamo na ustrezne akte, ki bodo usklajeni z ustavo in zakonodajo, na njih bo temeljil nato naš program dela."

DELA BO DOVOLJ

„Nekatere komisije so se že spoprijele s problemi. Tako je komisija v TOZD „vzdrževanje in energetika" načela problem razdeljevanja stanovanj in ugotavljala, ali je komisija za razdeljevanja stanovanj ravnala po sprejetem pravilniku," pripoveduje Ivan Veranič, ki je v cinkarni zaposlen že 25 let in dela kot vodja izmene v obratu pražarne in kisline. „Najprej potrebujemo pravilnik, da bi komisije sploh lahko delale. Trenutno sicer ni večjega problema, v katerega bi morala komisija poseči, ker jih sproti rešujejo samoupravni organi, menim pa, da bo dela dovolj, kajti naš kolektiv še vedno tepe dediščina nekdanje politike, ki je bila pogosto vsiljena od zunaj.

Prepričan sem, da še vedno nismo dovolj usposobljeni za reševanje posameznih problemov, s katerimi se bodo komisije srečale. Seminar za predsednike komisij samoupravnega delavskega nadzora je bil preveč načelen, z njega smo malo odnesli. Zato menim, da bi morali sindikati organizirati dodatno usposobljanje za člane organov samoupravnega delavskega nadzora, da bi bilo naše delo učinkovitejše."

„Zdaj, po sprejetju stabilizacijskega programa in po uskladitvi naših samoupravnih aktov z ustavnimi načeli bi morali posvetiti več pozornosti standardu našega delavca," meni Anton Arčan, predsednik sindikalne organizacije v TOZD grafika. V Cinkarni je zaposlen že 22 let. „Čeprav bo odprava nočnega dela za ženske potegnila za seboj nove stroške in tehnične probleme, se bomo morali s tem problemom čimprej spoprijeti. V cinkarni je zaposlenih mnogo delavcev iz bližnje in daljne okolice. Zaradi razmer, v katerih je bil naš kolektiv dolga leta, doslej nismo uspeli dobro urediti prehrane naših delavcev. Posamezni obrati cinkarne so daleč drug od drugega, zato imamo nešteto problemov s prevozom in serviranjem toplih obrokov. Ti pa mnogim delavcem pomenijo edini topli obrok v dnevu, saj se prenekateri delavec vozi od daleč. Uspeli smo, da dobi vsak delavec 18 malic zastonj, vendar je to še vedno premalo.

Zaostriti bomo morali tudi delovno disciplino. Vemo, da delavec ne more zapustiti stroja, zato je kaj lahko ugotoviti, kdo med delovnim časom pohajkuje po mestu.

STROKOVNJAKE NA PRAVA MESTA

Večina udeležencev našega pogovora je poudarila, da mora kolektiv cinkarne čimprej analizirati zasedbo strokovnih delovnih mest in vprašanje, ali so zdaj zaposleni strokovnjaki resnično polno zaposleni na svojih delovnih mestih.

„V kolektivu je že leta aktualno vprašanje o zaposlenosti našega strokovnega kadra. Čeprav je to hudo kislo jabolko, bo treba čimprej vanj ugrizniti," meni Anton Arčan.

„Čakajoč na ustrezne akte, na osnovi katerih bi naj delale naše komisije, smo v naši temeljni organizaciji sprejeli sklep, da bi v vseh obratih namestili posebne zbiralnike pripomb naših delavcev," pravi Gojko Strajnić, predsednik samoupravne delavske kontrole v TOZD „grafika". Priprava teh aktov je dolgotrajna, to je slabost, ki krni uspešnost komisij. Na srečo v naši TOZD trenutno ni problema, ki bi ga naša komisija morala takoj obravnavati, vendar so problemi in prav bi bilo, da bi jih čimprej začeli razreševati. Pri nas je tako kot v večini delovnih organizacij, ko komisije že nekaj mesecev čakajo na ustrezno osnovoza svoje delo. Samo načelnosti so premalo za učinkovitost komisij in zato da upravičimo zaupanje naših delavcev."

Sicer pa zaposleni v celjski cinkarni menijo, da njihovi problemi niso tako veliki, kot je to mogoče videti od zunaj, da jih v glavnem pogojujejo razmere v našem gospodarstvu. V celjski cinkarni se odražajo v podobni obliki kot v drugih kolektivih; torej v problematiki izvoza, cen, nabave reprodukcijskih materialov. Razlika je morda le v tem, da je kolektiv celjske cinkarne moral že dolga leta stiskati pas in usmerjati večino svojih sposobnosti za reševanje vprašanj svojega obstoja; zato danes s ponosom poudarjajo, da nimajo niti za en sam dinar nepokritih investicij. Ob vsem tem pa tudi ne dvomijo, da ne bodo rešili problemov, ki jih tarejo ali se z njimi soočajo.

JANEZ SEVER

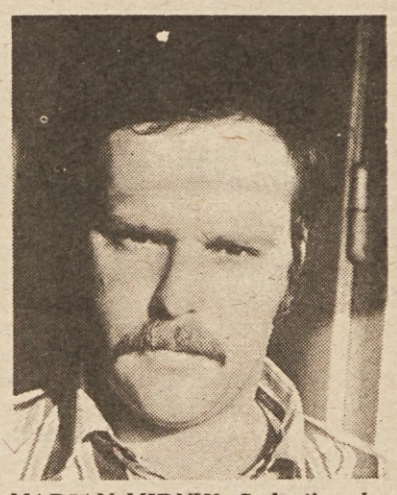

MARJAN MIRNIK: Sedanjim članom samoupravne delavske kontrole bo nekoliko laže, ker so tisti pred njimi že zaorali ledino.

JOŽE HROVATIN: Pogosto se je dogajalo, da komisija od posameznih služb ni dobila materialov, za katere smo prosili, ali pa so si službe kratkomalo prilastile nekatere pravice.

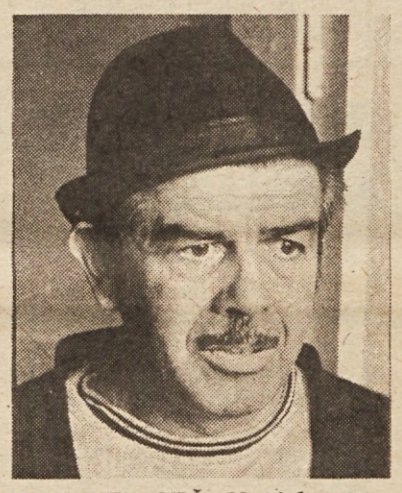

IVAN VERANIČ: V Cinkarni še vedno čakamo na samoupravne akte, ki bodo usklajeni z ustavo in novo zakonodajo. Na teh dokumentih bo potem temeljil tudi naš delovni program.

ANTON ARČAN: Zdaj, po sprejetju stabilizacijskega programa in po uskladitvi naših samoupravnih aktov z ustavnimi načeli, bi morali posvetiti več pozornosti standardu našega delavca.

GOJKO STRAJNIĆ: Samo načelnosti so premalo za učinkovito delo komisij samoupravnega delavskega nadzora in za to, da upravičimo zaupanje naših delavcev

REPUBLIŠKI ODBOR SINDIKATA DELAVCEV TEKSTILNE IN USNJARSKE INDUSTRIJE O POLOŽAJU TEKSTILCEV

Za večino kritično

Analiza gospodarskih gibanj v tekstilni industriji v minulem letu je pokazala nekatere zelo negativne rezultate, ki so vplivali na znižanje dinamičnosti in rentabilnosti poslovanja, na porast izgub in povzročili nizko stopnjo reprodukcijske sposobnosti tekstilne industrije. Takšne razmere so značilne tudi za prvo tromesečje letošnjega leta.

Izreden porast porabljenih sredstev v tekstilni industriji, zlasti materialnih stroškov, ki so višji od porasta celotnega dohodka, je razvrednotil gibanje vseh drugih rezultatov gospodarjenja tekstilne industrije. Ekonomičnost poslovanja v minulem letu je manjša kot v letu 1973, kar velja tudi za prve tri mesece letošnjega leta. Tudi doseženi dohodek narašča počasneje od celotnega dohodka, kar je v večji meri posledica negativnega gibanja porabljenih sredstev in bistveno večje amortizacije, kot so predpisane stopnje.

Produktivnost dela, merjena vrednostno, je višja kakor v letu 1973, ne gre pa prezreti, da so cene v letu 1974 porasle za 33,9 % v primerjavi z letom poprej, v prvih petih mesecih letošnjega leta pa celo za 42,6 %, kar je vsekakor vplivalo na porast produktivnosti.

Velik problem predstavlja rentabilnost uporabljenih sredstev, saj se je v prvih treh mesecih letošnjega leta poslabšala v primerjavi z enakim obdobjem lani. Tudi zaloge so lani izredno narasle, še zlasti so problematične zaloge gotovih izdelkov. V prvem tromesečju letošnjega leta gre za nadaljnje poslabšanje gibanja zalog, kar praktično pomeni, da mnoge delovne organizacije proizvajajo za skladišča.

Na osnovi navedenih in še drugih ugotovitev o poslovanju tekstilne industrije v letu 1974 in v prvem tromesečju letos je republiški odbor sindikata delavcev tekstilne in usnjarske industrije ocenil gospodarske razmere v tekstilni industriji kot zelo kritične. Republiški odbor tudi ugotavlja, da je možno nastale gospodarske razmere izboljšati s prizadevanji vseh delavcev v TOZD, pri čemer se morajo še posebej angažirati osnovne organizacije sindikata, občinske in medobčinske organizacije in RO sindikata, da pa bodo vsekakor potrebni tudi nekateri sistemski ukrepi.

Osnovne organizacije sindikata bi morale vso skrb posvetiti omejevanju nadaljnjega naraščanja materialnih stroškov, povečanju produktivnosti, ekonomičnosti in rentabilnosti poslovanja z boljšo organizacijo proizvodnje, izkoriščenostjo kapacitet, delovnega časa . „, manj pa na račun povečanja cen. Zavzemati se morajo za dosledno uresničevanje stabilizacijskih programov, za stimulativnejši sistem nagrajevanja delavcev, za racionalnejše poslovanje prek združevanja dela in sredstev itd.

Republiški odbor ugotavlja, da je treba odpraviti žarišča nelikvidnosti in naraščanje cen ter zagotoviti selekcijo uvoza in omejiti uvoz blaga za široko porabo, ki ga domača tekstilna industrija proizvaja v zadostnih količinah in v ustrezni kvaliteti, hkrati pa omogočiti selektivnejši uvoz pomožnih materialov (barvil, kemikalij), zmanjšati carine pri uvozu opreme, ki je ne proizvajamo doma. Carinske dajatve naj postanejo gospodarski element, ne pa element davčne politike, opozarjajo v republiškem odboru sindikata delavcev tekstilne in usnjarske industrije.

SENKA NAMAR

PREDSEDSTVA OBČINSKEGA SVETA ZVEZE SINDIKATOV VELENJE

VSI SE MORAJO VKLJUČITI V AKCIJO

Na zadnji seji je predsedstvo občinskega sindikalnega sveta Velenje pregledalo, kako v Šaleški dolini uresničujejo akcijo za uresničevanje ustavne vsebine samoupravljanja in družbenoekonomskih odnosov v temeljnih organizacijah združenega dela.

Ugotoviti je mogoče, da akcija ne poteka tako, kot je bilo dogovorjeno. Res je, da je zdaj čas dopustov, vendar to ne sme in ne more biti razlog, da posamezne naloge iz skupnega akcijskega programa niso bile opravljene v rokih, ki so bili dogovorjeni. Tako se v vseh temeljnih organizacijah združenega dela še niso sestali odbori oziroma politični štabi, v nekaterih temeljnih organizacijah združenega dela tudi še niso izdelali akcijskih programov ali pa so le-ti še vse preveč načelni. Tam pa, kjer so programe sprejeli, zaradi počasnosti uresničevanja in premajhne doslednosti še ni konkretnih rezultatov.

Očitno se vodstva osnovnih organizacij sindikata in konferenc osnovnih organizacij sindikata premalo zavedajo, da je akcija za uresničevanje ustavne vsebine samoupravljanja in družbenoekonomskih odnosov v temeljnih organizacijah združenega dela tudi preizkus akcijske sposobnosti celotnega sindikalnega aktiva v občini, predvsem pa še novih vodstev osnovnih organizacij sindikata.

Predsedstvo je ugotovilo, da so v Gradbenem industrijskem podjetju „Vegrad“ Velenje stabilizacijski program, ki so ga sprejeli že v letu 1974, zdaj dopolnili z novimi nalogami pri poglabljanju samoupravljanja. Akcijski program so že pripravili tudi v Tovarni gospodinjske opreme „Gorenje“ Velenje. Sicer pa so razpravljavci poudarili, da je treba v prihodnje posvetiti posebno pozornost akciji za uresničevanje ustavne vsebine samoupravljanja in družbenoekonomskih odnosov v družbenih dejavnostih in v samoupravnih interesnih skupnostih. Organi samoupravnega delavskega nadzora pa morajo sproti spremljati, kako poteka uresničevanje akcije.

Predsedstvo občinskega sveta zveze sindikatov v Velenju je na zadnji seji sprejelo kot izhodišče za nadaljevanje akcije uresničevanja ustavne vsebine samoupravljanja in družbenoekonomskih odnosov v temeljnih organizacijah združenega dela nalogo, da se prav vse temeljne organizacije združenega dela v občini Velenje vključijo v vsesplošna prizadevanja. Sestankov naj bo čim manj, potrebne so konkretne akcije in prizadevanja, da bi dosegli zadane cilje.

(vš)

Prvo proizvodno tekmovanje gradbincev v Sloveniji

V soboto, 30. avgusta, bo v Ljubljani prvo proizvodno tekmovanje gradbincev Slovenije v naslednjih poklicih: zidar, tesar, železokrivec in odrar. Organizator tekmovanja je Zvezni center za izobraževanje gradbenih instruktorjev Ljubljana, Titova 98, kjer bo tudi tekmovanje.

Ker je to tekmovanje prvič, bo tudi udeležba bolj skromna, zlasti pa pogrešamo ekipe večjih gradbenih podjetij. Toda, če pomislimo, da smo tudi s športnimi igrami gradbincev začeli skromno in potem dosegli tako veličasten razmah, potem moramo pač smatrati tudi to kot začetek neke nove aktivnosti, ki bo sčasoma dosegla zaželene rezultate.

Na tekmovanju se bodo gradbeni delavci pomerili v znanju, tehniki, strokovnosti in spretnosti svojega poklica. Tudi gradbinci se zavedamo, da so vsi rezultati dela odvisni od znanja in sposobnosti človeka, zato je naša želja in namen, da to tekmovanje prispeva k boljšemu delovnemu uspehu našega gradbenega delavca, ki obnavlja staro in gradi novo.

V drugih republikah so se taka proizvodna tekmovanja že uveljavila in jih prirejajo tudi na zvezni ravni.

Najboljše ekipe proizvodnega tekmovanja gradbincev Slovenije se bodo udeležile proizvodnega tekmovanja gradbenih delavcev Jugoslavije, ki bo 12. in 13. septembra letos v Celju.

Republiški odbor sindikata gradbenih delavcev Slovenije, ki je nosilec te akcije, vabi svoje člane in osnovne organizacije sindikata, da si to zanimivo tekmovanje v Ljubljani ogledajo v čimvečjem številu.

NA LINIJI 323-554

RAVNE NA KOROŠKEM:

Tudi člani osnovnih organizacij sindikata v občini Ravne na Koroškem se vključujejo v solidarnostno akcijo zbiranja pomoči Brkinom, da bi pripomogli k hitrejšemu prihodnjemu razvoju tega dela naše ožje domovine. Na posvetovanju predstavnikov osnovnih organizacij sindikata, ki ga je sklical občinski sindikalni svet, so se dogovorili, da naj bi vsak zaposleni v Mežiški dolini prispeval za Brkine po 5 dinarjev. Zbiralno akcijo, ki jo vodijo sindikalni poverjeniki, želijo v Mežiški dolini skleniti do 20. septembra.

(MA)

DRAVOGRAD:

Udeleženci posvetovanja predsednikov osnovnih organizacij sindikata in organov samoupravnega delavskega nadzora z območja občine Dravograd, ki ga je pripravil tamkajšnji občinski sindikalni svet, so sklenili priporočiti vsem osnovnim organizacijam sindikata, da organizirajo sindikalne izlete po domovini, ne pa na tuje. Ob tem so opozorili, da turistične agencije propagirajo predvsem izlete v tujino, o možnostih za izlete po Jugoslaviji pa ne obveščajo osnovnih organizacij sindikata oziroma delovnih skupnosti.

SINDIKATI NA KRAŠKO-OBALNEM OBMOČJU O SAMOUPRAVNI DELAVSKI KONTROLI

Več načrtnega dela

Na vprašalnik kraško-obalnega sindikalnega sveta o samoupravni delavski kontroli je odgovorilo 77 temeljnih organizacij združenega dela in drugih samoupravnih skupnosti. Organe delavskega nadzora so izvolili v 72 organizacijah, ki pa še vedno ne delujejo dovolj organizirano, konkretno in načrtno, čeprav so bili že doseženi začetni uspehi. Iz analize je razvidno, da večina organizacij še ni sprejela pravilnikov, ki bi podrobno določali delo in pristojnosti organov delavskega nadzora. Prav tako tudi še nimajo programov dela, ki bi morali vsebovati zelo konkretna vprašanja. Vendar v nekaterih organizacijah pravilnike in programe dela že pripravljajo, kar bo prav gotovo okrepilo dejavnost delavskega nadzora. Večjo skrb in pozornost bodo morale tem vprašanjem posvetiti še osnovne organizacije sindikata in druga sindikalna vodstva. Sindikati so predvsem odgovorni, da bo povsod dopolnjena samoupravna zakonodaja, več pa bo treba storiti, da bodo kontrolo opravljali predvsem delavci sami. Še posebej bi morali ti organi spremljati uresničevanje samoupravnih sporazumov in drugih splošnih aktov v temeljnih organizacijah združenega dela.

Na obalnem območju tudi ugotavljajo, da organi delavskega nadzora ne delujejo dovolj preventivno. Premalo je neposrednega sodelovanja delavskega nadzora z organi pravosodja, inšpekcijskimi službami, službami družbenega knjigovodstva ter občinskimi komisijami za ugotavljanje izvorov premoženja. Tudi pomoč družbenopolitičnih organizacij ni dovolj učinkovita in uspešna, ni dovolj pomoči in razumevanja organov samoupravljanja, izvršilnih in poslovodnih organov.

Marsikje še vedno ne vedo, kaj so sploh naloge organov delavske kontrole, kako naj delujejo in kako o ugotovitvah obveščajo delavce. Prav tako še niso razmejene pristojnosti med samoupravnimi organi in delavskim nadzorom, marsikje pa tudi pozabljajo, da mora delovanje delavskega nadzora poseči na vsa področja gospodarjenja in poslovanja organizacij združenega dela. Ponekod so spremenili te organe samoupravne delavske kontrole v inšpekcijske organe, ki v glavnem le ugotavljajo napake in slabosti posameznikov, največkrat le vodilnih in strokovnih delavcev.

Osnovne sindikalne organizacije so moralno in politično odgovorne za pravilno delovanje in večjo učinkovitost delavskega nadzora – opozarjajo v kraško-obalnem svetu. Ni malo primerov, da delo organov samoupravne delavske kontrole ni javno, čeprav bi moralo biti. Drugod spet pravice in dolžnosti niso urejene in uzakonjene v samoupravnih aktih. Malo pa je bilo tudi primerov, da bi organi delavskega nadzora dali pobudo za ukrepanje in sodelovanje zunanjih organov, kot so SDK, organi pravosodja, komisije za družbeni nadzor in drugi. Pravica do te pobude bi zato morala biti zapisana v splošnih samoupravnih aktih, predvsem pa v statutih temeljnih organizacij združenega dela in v pravilnikih o delovanju in organizaciji delavskega nadzora. Mnogo pa je tudi primerov, da organi delavskega nadzora o svojih ugotovitvah ne obveščajo delovnih ljudi, samoupravnih organov in družbenopolitičnih organizacij.

Obalna delavska univerza Ivan Regent in kraško-obalni svet ZSS bosta v jesenskem obdobju namenila več skrbi zlasti sistematičnemu in organiziranemu usposabljanju delegatov, ki delujejo v organih samoupravne delavske kontrole v temeljnih organizacijah združenega dela in v drugih samoupravnih skupnostih. Katedra za samoupravno in marksistično vzgojo delavcev obalne delavske univerze je že pripravila delovni program za posamezne seminarje, ki se bodo zvrstili v obalnih občinah v jesenskih mesecih.

MILOŠ SVANJAK

PRVE PRIPRAVE NA PRESKRBO Z OZIMNICO V ZASAVJU

OB SODELOVANJU SINDIKATOV

Vse kaže, da se bodo to jesen vprašanja oskrbe z ozimnico precej zaostrila zaradi dokaj neurejenih razmer na trgu s kmetijskimi pridelki, predvsem pa slabše sadne letine. V ospredju zanimanja zasavskih potrošnikov so seveda cene krompirju, jabolkom, zelju, grozdju in drugim preidelkom. Vloga družbenopolitičnih organizacij, zlasti sindikatov, bo morala biti v tem, da bodo zagotovile pravočasno oskrbo z ozimnico in da bi s krediti ali kakorkoli pomagale delavskim družinam z nižjimi osebnimi dohodki pri nakupu ozimnice.

V Zasavju so se tokrat začeli razmorama zgodaj pripravljati na oskrbo z ozimnico. Največje trgovsko podjetje, temeljna organizacija združenega dela Vitaminka v Trbovljah, se je že dogovorilo s kmetijskimi delovnimi organizacijami na Gorenjskem in drugod za odkup blizu 4000 ton krompirja, da bo z njim pravočasno oskrbela svoje potrošnike. Do danes pa Vitaminka še ne pozna odkupnih cen, ker jih skupnost za odkup in prodajo krompirja še ni določila. Prav s tem pa ne bi kazalo odlašati, ker utegnejo špekulanti to izkoristiti in ker letošnji pridelek krompirja ne bo tako obilen kot lani, so bojazni o špekulacijah še bolj na mestu.

Vsekakor je prav zdaj primeren čas, da bi sveti potrošnikov, ki so jih in jih še bodo ustanavljali v Zasavju, prevzeli svojo vlogo. Njihova naloga bi bila dogovarjanje s trgovskimi delovnimi organizacijami v zvezi z akcijo za oskrbo ozimnice; pri tem pa bodo morale sodelovati tudi osnovne organizacije sindikata skupaj z občinskimi sveti zveze sindikatov in občinskimi konferencami SZDL. Cilj te akcije bi moral biti pravočasna oskrba z ozimnico, zlasti krompirje, in po možnosti tudi s sadjem. Ker pa je pridelek jabolk letos nekajkrat slabiši kot lani, bo treba zanje odšteti več denarja. Zato v Zasavju sodijo, da jeseni gospodinjstva ne bodo kupila toliko jabolk za ozimnico kot lani, največ težav pri tem pa bodo imeli v družinah z večjim številom otrok in kjer je zaposlen samo en član. V nobenem primeru pa ne bi smeli dovoliti, da bi otroci ostali brez sadja pozimi, čeprav bo znatno dražje kot lani. Minulo jesen so zasavski sindikalni sveti materialno pomagali vsem članom z nižjimi osebnimi dohodki in večjim številom otrok, nadalje delavcem, ki so bili dalj časa priklenjeni na bolniško posteljo in nekaterim drugim. Letos bo ta pomoč prav tako potrebna, morala pa bi biti hitrejša kot lani!

-m-

VPRAŠANJE:

Zanima me, koliko dni izrednega plačanega dopusta gre delavcu ob smrti brata. Vem, da so v nekateih podjetjih v takem primeru določili tri dni, pri nas pa pravijo, da le en dan.

G. B., Ljubljana

ODGOVOR:

Zakon o medsebojnih razmerjih delavcev v združenem delu ne določa, koliko dni dopusta gre delavcu v primeru smrti v družini; člen 40 citiranega zakona določa le to, da ima delavec pravico biti odsoten z dela do sedem delovnih dni v letu. Primere in pogoje za takšno odsotnost pa določa samoupravni sporazum o medsebojnih razmerjih delovne organizacije. Povsem možno je, da so različne temeljne organizacije in torej tudi različni samoupravni sporazumi to vprašanje različno uredili, pri čemer so se temeljne organizacije dolžne držati le omejitve, da takšna plačana odsotnost z dela lahko traja do sedem dni v letu. Prav gotovo pa bo takšna odsotnost ob smrti in njeno trajanje odvisna tudi od sorodstvenega razmerja in drugih okoliščin, kar vse mora biti urejeno in določeno v samoupravnem sporazumu.

M. LIPUŽIČ

DE pravna posvetovalnica kupon

NA POTI OKREVANJA

O Italiji je tuji tisk doslej pisal kot o deželi zgodovinskih in umetnostnih spomenikov ter deželi živopisne folklore in turizma, zadnje čase pa polnijo stolpce tujih časnikov tudi informacije o Italiji, ki doživlja in tudi že premošča hude gospodarske težave in uveljavlja pomembne socialne spremembe. Potem ko so na volitvah sredi letošnjega junija dosegli prepričljiv uspeh komunisti, je tuji tisk zelo različno poročal in komentiral to spremembo v družbenopolitični sestavi Italije. Ameriška sredstva javnega obveščanja so v zvezi s tem zvečine izrazila zaskrbljenost, da se utegne zdaj (za Grčijo) atlantski vojaški organizaciji odtujiti še druga sredozemska država, to je Italija. Sicer pa ameriški finančni in industrijski krogi s presenečenjem in odobravanjem presojajo temeljito izboljšanje italijanske plačilne bilance ter dokaj ugodno stanje zaposlenosti kljub recesiji in omejevanju proizvodnje.

Predsednik Chase Manhattan Bank David Rockefeller je te spremembe označil kot „italijanski gospodarski čudež“ in je imel pri tem v mislih predvsem bistveno zmanjšanje primanjkljaja v izmenjavi s tujino. Le-ta se je namreč v komaj dobrem letu skrčil od blizu 12 milijard dolarjev na zanemarljiv znesek, kar je v resnici velik uspeh italijanskega narodnega gospodarstva. Medtem ko ameriški tisk še naprej označuje Veliko Britanijo kot „neozdravljivega bolnika“, pa o Italiji meni, da se je v mednarodni skupnosti že uvrstila med „bolnike, ki so na poti okrevanja“.

Ko razčlenjujejo vzroke izboljšanja v dobi, za katero je sicer značilna dokajšnja politična nestabilnost, ameriški tisk posebej poudarja zlasti odločne in drzne akcije italijanske osrednje banke. „Los Angeles Times“ je posvetil zajeten članek italijanskim gospodarskim spremembam. Povzelo ga je še nekaj drugih časnikov v ZDA, ki so poudarili, da je Banca d' Italia ena redkih finančnih institucij v državi, ki učinkovito delujejo. Pohvalili so italijanske monetarne oblasti, češ da so omejile kredite, spodbudile izvoz, zavrle beg kapitala in zmanjšale zasebno porabo, ki ni življenjsko nujna.

Spodbudni so tudi drugi aspekti in konkretni učinki stabilizacije in italijanske mednarodne solventnosti. Stopnja inflacije, ki je še pred letom presegla 25 %, je začela upadati, tako da je v maju letos splošni indeks grosističnih cen že izkazoval padec. In naposled, čeprav je število brezposelnih doseglo in preseglo milijon ljudi, je stopnja nezaposlenosti še vedno nižja kot v mnogih drugih zahodnih državah, saj se giblje nekje pri 3,5 % aktivnega prebivalstva.

Ameriški izvedenci sodijo, da bo izboljšanje plačilne bilance in zniževanja inflacijske stopnje najverjetneje omogočilo obsežno obnovitev proizvodnje v Italiji že proti koncu leta. Italija – tako piše v svoji mednarodni izdaji „International Herald Tribune“ – utegne odigrati pomembno vlogo pri oživljanju svetovne gospodarske konjunkture, ki je predvideno v letu 1976.

Kot meni italijanski tisk, pa so na obzorju še temni oblaki. Eden izmed njih je obnovitev kolektivnih delovnih pogodb za 4 milijone kovinarjev ter delavcev v kemični in gradbeni industriji, predvidevana za letošnjo jesen. Položaj Italije, ugotavljajo na Wall Streetu, ostaja kočljiv kljub ugotovljenemu izboljšanju, ki je na srečo trajnejše, kot so pričakovali. Da bi pri tem ostalo, si Italija ne more in ne sme privoščiti „vroče jeseni“, to je delavskih stavk, ki so se v turistični sezoni začele v prometu in še v nekaterih drugih dejavnostih.

N. Ž.

Na Zahodu še ni ravnovesja

Protiinflacijski ukrepi na Zahodu so morda ponekod zavrli recesijo, niso pa je ustavili, z njo pa tudi ne cen in vse večje brezposelnosti. To potrjujejo te dni objavljeni podatki Mednarodnega urada za delo v Londonu in Evropske skupnosti v Bruxelles.

Cene so bile maja od 6,1 % (ZR Nemčija) do 25 % (Britanija) večje kot v lanskem maju, brezposelnost pa večja v aprilu od 1,6 % (Švedska) do 11,9 % (Danska). Posamezno so bile cene v letošnjem maju večje od cen v lanskem maju za naslednje odstotke: ZR Nemčija 6,1, Švica 8,2, Avstrija 8,5, ZDA 9,5, Nizozemska 10,1, Kanada 10,1, Luksemburg 10,1, Švedska 10,9, Danska 11,9, Francija 12,1, Belgija 13,7, Japonska 14,1, Italija 19,7, Irska 24,5 in Britanija 25.

Brezposelnost ne narašča več, čeprav se bistveno še ne zmanjšuje. To potrjujejo tudi zelo nepopolni podatki za junij, ko je brezposelnost v Nemčiji znašala toliko kot v maju (4,4 %), v ZDA pa 9,1 %.

Položaj naših delavcev v ZRN

„Nikomur od tujih delavcev ni treba zapustiti ZRN in prav vsi imajo – kot nemški delavci – pravico do nadomestila za čas brezposelnosti, če so le bili pri nas več kot pet let nepretrgoma zaposleni,“ je dejal v pogovoru z „Večerom“ Heinz Richter, sekretar predsedstva Zveze zahodnonemških sindikatov za vprašanja tujih delavcev.

„Kar zadeva izkoriščanje prostega časa, smo o tem razpravljali na zadnji seji stalne komisije. Pripravili smo posebno listino, ki pa jo mora še potrditi – ali zavrniti – Zveza sindikatov Jugoslavije, zato o njeni vsebini ne bi želel govoriti. Na splošno lahko rečem, da bomo vsekakor podpirali združenja, v katerih želijo Jugoslovani v okviru DGB izkoriščati svoj prosti čas, nikakor pa ne šovinističnih klubov.“

Na vprašanje o udeležbi jugoslovanskih delavcev v dejavnostih DGB, je Richter dejal: „Od vseh tujih delavcev so Jugoslovani v DGB najslabše organizirani in najmanj sodelujejo. Najmanj jih je v obratnih svetih, najmanj v občinskih upravah – skratka: Jugoslovani so povsod najslabše zastopani, čeprav so po številu med tujimi delavci v ZRN na drugem mestu. Zakaj je tako, ne vemo, prizadevamo pa si, da bi jih bolj pritegnili. Od pol milijona jih je sindikalno organiziranih le 70 do 80 tisoč.“

UGOTOVITVE ŠVEDSKIH ZNANSTVENIKOV

NEVARNO NOČNO DELO

Biološka ura, vstavljena v človeško telo, delovni ritem podjetja, razdeljen na 24 ur, in proizvodne razmere, ki predvidevajo globalne dnevne in nočne cikle – to so trije dejavniki, ki so neredko protislovni. Žrtev teh protislovij je ponavadi človek.

Na Švedskem dela okrog 20 % aktivnih prebivalcev po urnikih, iztrganih iz „družbenega ritma“.

Katere nevarnosti, fizične in psihične, potemtakem ogrožajo to petino zaposlenih?

Neka skupina raziskovalcev iz laboratorija Karolinska Institutet, ki se je specializiral za „strese“, ravnokar proučuje te pojave, pri čemer izvaja natančen nadzor nad 2000 osebami v obsežni analizi, katero financirata združenje za delovni trg (AMS) in zveza za zaščito ponesrečencev (Arbetarskyddsstyrelsen).

Dr. Torbjoern Aakersted, znanstvenik, ki proučuje vedenje ljudi, razlaga: „Med temi ljudmi bomo kasneje izbrali kakih sto primerov, ki jih bomo spremljali s pogostimi kliničnimi preskusi. To bomo delali dan za dnem, da bi se dokopali do čimbolj objektivnih in značilnih podatkov in spoznanj. Doslej smo z zanesljivostjo dognali, da tisti, ki delajo v nočnih izmenah, prestajajo spremembe biološkega urnika, ki utegnejo nastopiti nekako ob tretji uri zjutraj. Tisti, ki delajo samo ponoči, svoj organizem vrh vsega izpostavljajo pospešenemu razvoju. Ta se kaže v zniževanju telesne temperature podnevi z naslednjimi maksimalnimi točkami v nočnih urah, in to tudi v času krajšega ali daljšega počitka, kot je na primer letni dopust.

Dr. Olov Oestberg iz inštituta za psihologijo v Goegenburgu pojasnjuje: „Dejansko je le malo ljudi, ki se brez posledic prilagodijo nočnemu ritmu. Nekaj mesecev sem spremljal 26 ladjedelniških delavcev, pri čemer sem jim skoraj vsako uro meril temperaturo in te meritve primerjal z meritvami, ki sem jih opravil pri enaki skupini študentov, ki pa so sledili ritmu po lastni izbiri. Razlike res niso bile čezmerne, lahko pa sem ugotovil jasno težnjo k izmerljivemu zaporednemu prilagajanju, upoštevaje pri tem parameter temperature, ki se je nanašal na prvi in zadnji dan nočnega turnusa v presledku, na primer treh mesecev.“

Raziskava dr. Osetberga je privedla še do enega zanimivega podatka. „Zgodnje“ osebe, to je tiste, katerih „biološka ura“ je definirana kot „kratka“, se zelo težko prilagodijo nočnim izmenam, medtem ko osebe z „dolgim biološkim urnikom“ delajo celo bolje ponoči, njihova rezerva energije pa se tedaj, ko so prisiljeni delati podnevi, z vsako izmeno bolj zmanjšuje.

Pri razporejanju delavcev v posamezne izmene torej je treba upoštevati fiziološke navade slehernega posameznika, da bi zadostili trem zahtevam oziroma namenom, to je, da bi dosegli čimvečjo učinkovitost proizvodnega aparata, da bi čimbolj racionalno uporabili ter prihranili delovno silo ter da bi znižali število nezgod pri delu. Statistika, ki ji ni moč oporekati, kaže, da so tisti, ki ne gredo radi zgodaj v posteljo, najbolj izpostavljeni nezgodam pri delu, in to najčešče ob ponedeljkih zjutraj.

Študije in raziskave, ki so jih začeli v Stockholmu, so nedvomno edinstvene. Zanje se zanimajo raziskovalci človeškega vedenja z vsega sveta. Toda za Švede takšne študije in raziskave niso nič posebnega. Navajeni presojati vsako delo in vsakega delavca z istim metrom, z enakim odnosom in spoštovanjem, nadaljujejo že uhojeno pot socialne pravičnosti, pri tem pa prodirajo na nova področja, kjer dobiček in medicina segata v roke človeškim vrednotam največjega pomena.

N. Ž.

JELOVICA ŠKOFJA LOKA – SEDEMDESET IN DVAJSETLETNIK HKRATI

KOLEKTIV, KI SE STALNO USPOSABLJA

Lesarstvo je stara dejavnost v Selški in Poljanski dolini, ki sega nekaj stoletij nazaj in ima vsekakor lepo tradicijo. Zato ni čudno, da je škofjeloška Jelovica kot edini naslednik pestrega razvoja lesne industrije te bogate izkušnje uporabila in jim v svojem razvoju dodala sedanje značilnosti. Danes je Lesna industrija „Jelovica“ resničen velikan, saj proizvede 25 odstotkov vsega slovenskega stavbnega pohištva ter 12 odstotkov tovrstne jugoslovanske proizvodnje. Asortiman izdelkov, ki jih proizvaja 1100-članski kolektiv, je širok, saj proizvaja okna in balkonska vrata, žaluzije, naoknice, rolete, vhodna in garažna vrata, barake, pisarniške objekte, skladišča ter montažne hiše.

S svojimi kakovostnimi in pestrimi izdelki je „Jelovica“ ustregla že številnim med vami, zato je razumljiva težnja te delovne skupnosti, da z novimi izdelki zadovolji tudi tiste, ki njenih proizvodov še nimajo. Zato naj najprej na kratko spregovorimo, čemu v „Jelovici“ posvečajo največ pozornosti. Na prvem mestu je kakovost izdelkov. Ta skrb se začenja že na začetku proizvodnega postopka – pri izbiri lesa. Res najboljši les pred insutrijsko predelavo dobro osušijo, ga razrežejo in po krojenju ponovno skrbno odbirajo. Pri tretjem pregledu ob profilaciji izločijo še zadnje manj natančno razrezane dele, tako da uporabijo za okna in vrata le skrbno obdelan les. Ko te dele še površinsko obdelajo, sestavijo, obrusijo in očistijo prah, so okenski okviri že pripravljeni za potapljanje v poseben lak z impregnacijskimi snovmi, s katerimi jih zavarujejo pred glivicami in mrčesom. Po ponovnem kitanju, brušenju in lakiranju je nared imenitna zaščitna prevleka in, kar je najvažnejše, z lakom so zaliti tudi vsi spoji in morebitne razpoke, tako da izdelki „Jelovice“ res lahko kljubujejo najslabšemu vremenu.

Posebnost izdelkov industrije „Jelovica“ je tudi okovje, ki je izredno funkcionalno in ima le eno ročico, ki okna odpira po vodoravni ali navpični osi, tako da v drugem primeru lahko sobo prezračite brez večjega odpiranja. Posebna varovalka v tej legi onemogoča odpiranje okna z zunanje strani. Vse stavbeno pohištvo je opremljeno tudi s posebno umetno gumo, ki zagotavlja popolno vodno in zračno zatesnitev, zato vrata in okna lahko narahlo in tiho zapirate.

Tako izdelano stavbno pohištvo v „Jelovici“ zaščitijo še s posebno embalažo, ki njihove izdelke varuje pri prevozu pa tudi pri nameščanju. To embalažo odstranite šele takrat, ko so opravljena vsa zidarska in pleskarska dela. Kakovost tako narejenih oken in vrat nam potrjujejo številna priznanja, ki jih je dobil kolektiv, prav tako pa tudi uspehi na tujih tržiščih, saj „Jelovica“ izvaža v Zvezno republiko Nemčijo, Avstrijo, Madžarsko, Švico, Sovjetsko zvezo in še v nekatere druge države. Seveda pa je za „Jelovico“ največje priznanje zaupanje kupcev, ki radi segajo po njenih izdelkih. Njeni monterji dobro poznajo precej Jugoslavije, predvsem pa Slovenije, kraje, kamor jih vodi njihovo delo – nameščanje oken in vrat. Tudi v tujino jih pogosto popelje pot. Tako so dobro leto dni delali v Muenchnu, v olimpijski vasi, kjer so namestili več kot 3400 oken in 1800 vrat, opremili 25 stanovanjskih poslopij, ki imajo tudi po zaslugi lepih oken in vrat „Jelovice“ lep videz.

Ker bi vse te trditve lahko bile le hvala, za potrditev objavljamo nekaj grafikonov, ki naštete uspehe Jelovice samo potrjujejo.

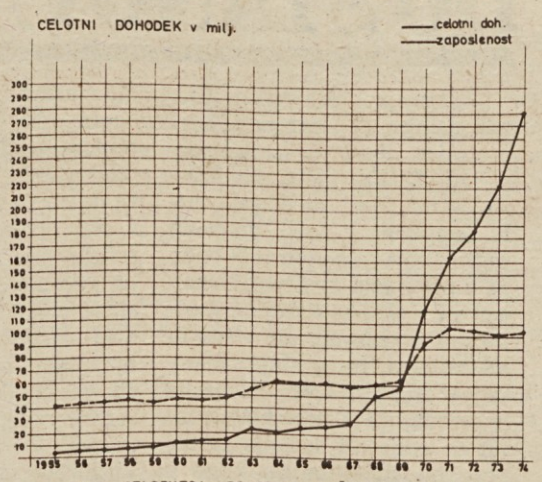

RAST CELOTNEGA DOHODKA IN ŠTEVILO ZAPOSLENIH

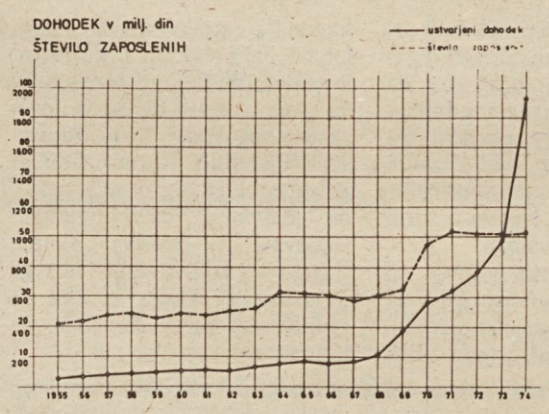

RAST USTVARJALNEGA DOHODKA V PRIMERJAVI S ŠTEVILOM ZAPOSLENIH

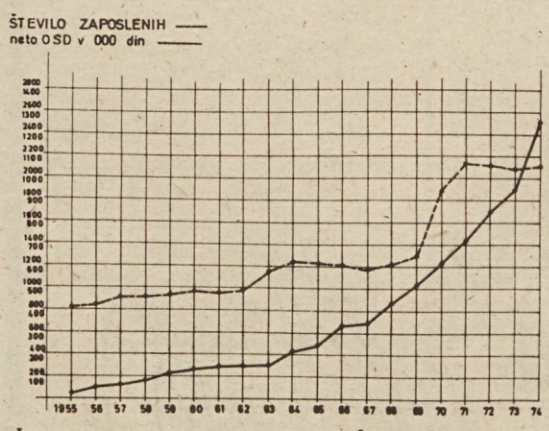

ŠTEVILO ZAPOSLENIH IN RAST NETO IZPLAČANIH OSEBNIH DOHODKOV

Poleg skrbi za razvoj tovarne so v „Jelovici“ skrbeli tudi za reševanje stanovanjskih, socialnih, zdravstvenih in drugih problemov. Mnogo pa je bilo do sedaj storjenega tudi na področju izobraževanja, saj se v „Jelovici“ zavedajo, da so samo sposobni kadri dobri samoupravljavci in gospodarji ter gonilna sila napredka delovne organizacije.

Tudi približevanju svojih izdelkov potrošnikom so v „Jelovici“ posvetili precej pozornosti. Po vsej Jugoslaviji ima „Jelovica“ svoje prodajalne. 12 jih je, v kratkem pa se jim bodo pridružile še tri, in sicer v Osijeku, Splitu in Kragujevcu. Prvi uspehi pa so doseženi tudi na tržiščih dežel v razvoju, prav tako v deželah – izvoznicah nafte.

Morda na kratko še nekaj o povezovanju v lesnopredelovalni industriji, ki je postalo gospodarska nuja. Kolektiv „Jelovice“ je bil med pobudniki za ustanovitev sestavljene organizacije združenega dela Gorenjske lesne industrije in gozdarstva. Delitev proizvodnje, specializacija, skupna prodaja in podobno so pridobitve, ki

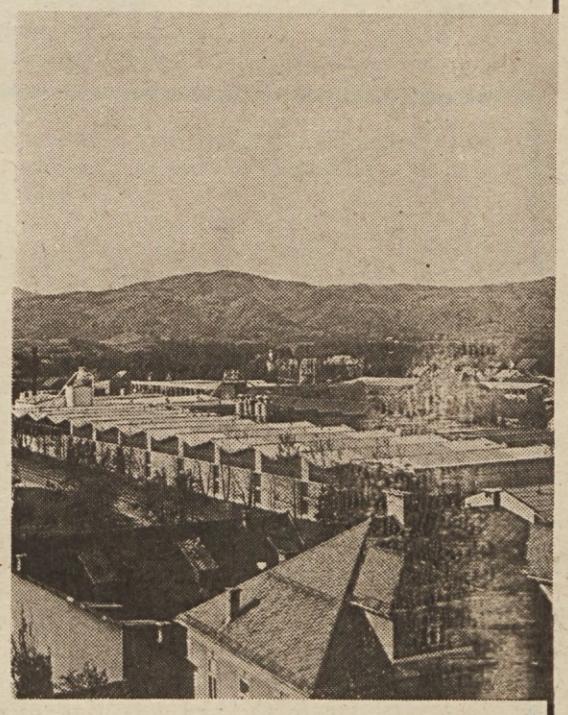

Jelovica, centralni obrat v Škofji Loki danes

morajo prinesti uspehe vsem članicam te sestavljene organizacije. S tem pa so ustvarjene tudi večje možnosti za zmanjšanje uvoza surovin in reprodukcijskega materiala. To pa samo potrjuje zavzetost „Jelovice“, da po svojih močeh prispeva k stabilizaciji znotraj svojega podjetja in posredno tudi k stabilizaciji slovenskega in jugoslovanskega gospodarstva.

E. P.

OD NAŠEGA DOPISNIKA

POTRPEŽLJIVOST BREZ MEJA

V tem trenutku je težko reči, v katerem kraju v Črnogorskem Primorju je te dni največ turistov. Kaže pa, da prednjačijo Ulcinj, Petrovac na moru, Budva, Igalo in Hercegnovi. Turistični delavci računajo, da je samo na hercegnovski rivieri kakih 40.000 gostov, na celotnem območju Boke pa 50.000. Približno toliko jih je tudi v Budvi. Poročajo, da je veliko turistov v barski, tivatski in kotorski občini. Dobro so obiskana tudi mesta na severu republike, zlasti Žabljak. Čeprav ni zanesljivejših podatkov o tem, koliko je trenutno vseh turistov na območju Črne gore, pa vendarle statistiki ocenjujejo, da jih je več kot 200.000.

Turistični delavci iz Budve, Hercegnovega, Ulcinja ter drugih krajev so neprestano na terenu. Obiskujejo kampe, počitniške domove, hotele, komunalne objekte, restavracije in tržnice. Skrbijo za to, da turisti ne bi ostali brez vode, urejajo prometno zadrego, skrbijo za zdravje gostov . . . In vendar, če bi hoteli pripraviti podrobnejši spisek letošnjih „turističnih grehov“, potem bi bilo to poročilo vsekakor najdebelejša knjiga, ki bi jo izdali pri nas. Kritika turistov – tako domačih kot tujih – leti na občinske skupščine, na trgovske organizacije, na komunalne službe – zlasti na tiste, ki skrbijo za red in snago – na pošto, promet, na servisne delavnice, na zdravstvene ustanove. Vse to priča, da se tudi letos – kot že vsa prejšnja leta – turistične in druge organizacije v Črnogorskem Primorju niso dovolj pripravile na tako množičen obisk turistov. Zdi se, kot da jih je strah tolikšnega priliva gostov. Kako si sicer razlagati dejstvo, da so kraji, ki se ponašajo z zvenečimi imeni v vseh turističnih prospektih, kjer so hoteli visokih kategorij, povsem neorganizirane komunalne in druge službe, ki morajo skrbeti za dobro počutje turistov. Da ni škoda večja, kot je, da turisti ne obrnejo hrbta Črnogorskemu Primorju, je vsekakor predvsem posledica njihove velike, skorajda brezmejne potrpežljivosti!

J. STOJANOVIĆ

Koliko terminalov?

Delovne organizacije Jugolinija, Transjug in Jadroagent so podpisale z reškim pristaniščem samoupravni sporazum o združevanju dela in sredstev za gradnjo „centralnega jugoslovanskega kontejnerskega terminala“. Družabniki Luke Reka bodo kreditirali gradnjo terminala s 60 milijoni dinarji in z 20-letnim odplačilnim rokom, iz republiške kvote zadolžitev v tujini pa je zagotovljenih 3 milijone dolarjev. Za gradnjo, ki naj bi se začela jeseni, je treba v celoti zagotoviti 120 milijonov dinarjev. Na reškem kontejnerskem terminalu bo možno letno preložiti kakih 30.000 kontejnerjev, kar naj bi zadostovalo vsaj za prihodnjih pet let.

Za sedaj so v Kopru odstopili od načrta, da naj bi bil njihov terminal „centralni“, vendar so se ob pomoči zainteresiranih družabnikov in koristnikov vseeno odločili za gradnjo lastnega terminala – piše Ekonomska politika.

V čigavih rokah denar za razširjeno reprodukcijo

Od celotnih kreditov v naši državi predstavlja še vedno tretjino do dve petini osamosvojeni finančni kapital, z značilnostmi državnega kapitala, ki se obnavlja v širšem obsegu z emisijsko vlogo Narodne banke Jugoslavije in bank republik. Združeno delo je v zadnjih letih razpolagalo le s 30 % celotne akumulacije, hkrati pa je bilo kakih 50 % akumulacije v gospodarstvu ustvarjeno na osnovi obresti; ta akumulacija pa je bila na voljo dejavnikom zunaj združenega dela.

Že ta dejstva dokazujejo, da so sedanji bančno-kreditni odnosi privedli do velike zadolženosti gospodarstva in do tega, da gospodarske tokove, v nasprotju s samoupravnimi osnovami, vse bolj obvladuje bančni kapital, ki se zbira iz različnih virov in nastaja na osnovi različnih odnosov. Ta kapital – 386 milijard dinarjev ga je – je nastal iz kreditov Narodne banke, iz tujih virov in sredstev družbenopolitičnih skupnosti. V teh sredstvih ima gospodarstvo le 81 milijard dinarjev, znaten del teh 81 milijard pa je nastal iz kreditov.

Zastavlja se vprašanje, kako spremeniti družbene odnose, če nasproti zmogljivosti 386 milijard dinarjev stoji odvisen gospodarski subjekt, kakor tudi vprašanje, kako naj pride ta anonimni kapital pod oblast združenega dela, kako naj deluje drugače kod odtujeni kapital oziroma kakšne odnose lahko obnavlja.

Po predlogu gospodarstvenikov bi bilo potrebno zagotoviti preusmerjanje vseh teh sredstev na osnovi objektivnih, realnih, ekonomskih odnosov v gospodarstvu neposredno v sredstva OZD. V zvezi s tem je treba razvpito dinarsko protivrednost za inozemske kredite izključiti kot katerikoli kanal prilivanja denarja. Preprečiti bi tudi morali vsako možnost kreditov centralne banke poslovnim bankam, ki nato ta sredstva uporabljajo za krditiranje gospodarstva. Probleme, s katerimi se srečujemo – od kmetijstva do prodaje opreme – pa je treba reševati z družbenim dogovorom zainteresiranih, toda na osnovi in po pravilu z novoustvarjeno akumulacijo.

Podružabljanje monetarne politike v duhu nove ustave se najbolj zatika zato, ker se organizacije združenega dela doslej še niso mogle vključiti v ta proces. Zato so tudi potrebne korenite spremembe – instrumenti kreditnomonetarnega sistema bi morali zajeti celoto kreditno-poslovnih odnosov med OZD, ne le odnos med Narodno banko in poslovnimi bankami. Po predlogu novega zakona o kreditih in denarju naj bi tako dobile OZD pravico opravljanja vseh denarnih in kreditnih opravil v skladu s svojim poslovanjem. Iz te osnove izhaja tudi celotni novi kreditno-monetarni sistem.

V monetarni politiki bo nedvomno možno zagotoviti občutno več reda, ko se ne bo mogel v tujini nihče anonimno zadolževati, le banke bodo lahko najemale kredite za konkretno OZD. Prav tako se bo tudi Narodna banka lahko zadolževala v tujini le na osnovi zakonskih pooblastil ter za znanega končnega porabnika sredstev, vendar le na osnovi družbenega dogovora republik in pokrajin.

Vse kaže, da bo v javni razpravi v naši monetarni politiki dokončno prodrl koncept, po katerem naj bi se emisije denarja opirale na stvarne potrebe OZD v gospodarstvu. Zastavlja pa se še vedno vprašanje, kdo in na kakšen način lahko ugotovi potrebo po emisiji in kako to emisijo razporediti med porabnike. Nikakor ne gre za neko abstraktno družbeno potrebo po denarju, marveč za konkretne potrebe organizacij združenega dela, ki jih pravzaprav ne zanima emisija, temveč denar, ki ga potrebujejo za svoj razvoj in normalen potek družbene reprodukcije.

V. B.

SRBIJA

Kdo naj dobi delo

V skupščini SR Srbije so pred kratkim podpisali družbeni dogovor o zaposlovanju, ki določa načela in temelje za enotno ravnanje vseh dejavnikov na področju zaposlovanja. V prihodnje bodo morale delovne organizacije ter družbenopolitične in interesne skupnosti imeti v svojih razvojnih načrtih tudi programe zaposlovanja. Dogovor jasno določa kriterije za prednost pri zaposlovanju. Osnovni kriteriji – poleg strokovnosti – so materialni položaj družine, čas začasne nezaposlenosti in nezaposlenost, če je delovna organizacija prenehala delati. Prednost pri zaposlovanju imajo osebe do 25 let starosti, ki so brez staršev ali le-ti niso sposobni za delo.

V javni razpravi je bilo slišati največ pomislekov glede določanja kriterija o trajanju začasne nezaposlenosti. Tega bi težko uresničevali, ker bi imeli prednost kandidati iz družin s slabšimi materialnimi možnostmi, torej bi kandidati iz „situiranih“ družin teže prišli na vrsto. Prevladalo je stališče – ki ga vsebuje tudi dogovor – naj imajo strokovni delavci po treh letih čakanja na zavodu za zaposlovanje prednost pri zaposlitvi ne glede na materialne razmere v družini. To prednost pa zgubi vsak kandidat, ki ponujene zaposlitve ne sprejme.

Kar zadeva pripravnike, bodo konkretne obveznosti delovnih organizacij določali s samoupravnimi sporazumi. Prosta delovna mesta v OZD bodo javno objavljale območne skupnosti za zaposlovanje, zato delovnim organizacijam ne bo treba več objavljati javnih razpisov, če tega same ne bodo želele. Pomembna novost je tudi določilo o ustanovitvi sklada za spodbujanje zaposlovanja na premalo razvitih področjih, o čemer bodo podpisali poseben sporazum.

VOJVODINA

Po premog v Bosno

Bosanski rudniki kot tudi celotno bosansko-hercegovsko gospodarstvo nimajo možnosti, da bi vlagali v razširitev rudnikov lignita. Povečane potrebe po premogu bi zato lahko zadovoljili samo s skupnimi prizadevanji drugih republik in z združevanjem s proizvajalci.

Da bi odpravili motnje in uravnovesili povpraševanje in ponudbo premoga na vojvodinskem trgu, je prišlo med „Balkanom“, novosadskim podjetjem za preskrbo s kurivom, in rudnikom Stanari pri Doboju do razgovorov o otvoritvi novega premogovnika, ki bi oskrboval Vojvodino. Rudnik Stanari iz sestava Elektrobosne je ponudil „Balkanu“, da s podjetjem Donava–Tisa–Donava skupaj vlagajo v izkoriščanje novega površinskega kopa, ki ima po ocenah za blizu 20 milijonov ton rezerve.

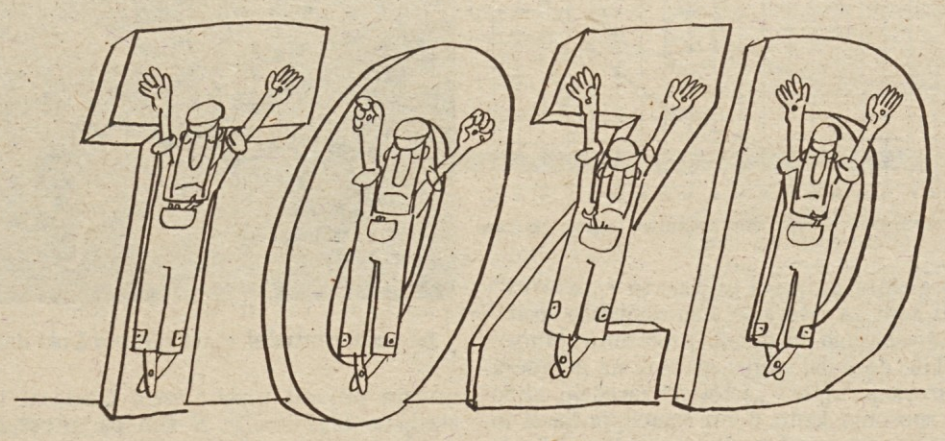

Razvitost delegatskih odnosov A. Novak

HRVAŠKA

Z LASTNIM PRISPEVKOM DO STANOVANJA

Delegacija delovnih ljudi ladjedelnice in tovarne Diesel motorjev „Split“ je na seji zbora združenega dela občinske skupščine Split predlagala, naj bi zaposleni v vseh delovnih organizacijah na področju občine v prihodnje z lastnim denarjem in v skladu s svojimi možnostmi sodelovali pri stroških kreditiranja in gradnje stanovanj v družbeni lasti. Delegacija je menila, da bi tako hitreje rešili in odpravili sedanjo precej občutno stanovanjsko krizo v tem mestu in omogočili večjemu številu delovnih ljudi in občanov, da pridejo do svojega stanovanja. Predlagala je, da bi tako načelo, ki je v ladjedelnici že delno uveljavljeno, uzakonili v vsej občini. Lastno denarno sodelovanje delavca, ki del svojih prihrankov vlaga v družbeno stanovanje, bi vračali v večletnem razdobju z plačevanjem nižje najemnine. Predlog je v zboru zbudil precej pozornosti, vendar sklepa o tem še niso sprejeli. Zbor je le priporočil organizacijam združenega dela, naj tako ravnajo.

te dni so rekli

Dr. BERISLAV ŠEFER, podpredsednik ZIS, za Tanjug:

Sedanja dejavnost na področju cen ni umetno vsiljena. Ne gre za kampanjo, čeprav trenutno posvečamo temu problemu največ pozornosti. Preprosto povedano: stihija v gibanju cen je kopičila probleme v proizvodnji, nastopile so težave v prodaji na domačem in na tujem trgu. Razumljivo, da se je treba ob takem položaju obrniti k cenam. Cene, ki so se pogosto oblikovale brez družbeno priznanih meril in ne glede na realne tržne možnosti, moramo sedaj uskladiti. Nihče, ki proizvaja drago in neracionalno, ne more zahtevati, da ga bo družba podpirala.

Proizvajalci bi morali izračunati, ali je zanje ekonomsko bolj sprejemljivo znižati cene ali pa imeti zaloge, plačevati drage kredite, zmanjševati proizvodnjo in zapadati v nelikvidnost. Če vse to preračunamo, se bomo vsekakor odločili za znižanje cen, za znižanje proizvodnih stroškov ter za ekonomsko zdravo poslovanje.

JOVO PETIĆ, namestnik zveznega tržnega inšpektorja, na tiskovni konferenci v zveznem komiteju za informacije:

Organi tržne inšpekcije bodo v prihodnjih dneh in tednih izvajali vse zakonske ukrepe zaradi morebitnih kršitev ali odstopanja od politike cen. Z organi javnega tožilstva so sklenili dogovor, da bodo takoj začeli obravnavati prijave tržnih inšpektorjev, ki ne bodo sodelovali le z organi za pregon, temveč bodo intenzivneje povezani tudi z organi notranje delavske kontrole v temeljnih organizacijah združenega dela.

Organi tržne inšpekcije intenzivno nadzorujejo cene, ki so določene na podlagi sklepov zveznega izvršnega sveta, še bolj delavni pa so pri nadzorovanju tistih cen, ki so določene v skladu z razmerami na trgu.

Še posebej nadzorujejo položaj pri prodaji mesa in živine, saj veliko znakov kaže, da kupci izsiljujejo proizvajalce, medtem ko številne klavnice, zadruge in drugi, ki so se že pogodili za odkup živine po najnižjih odkupnih in zagotovljenih cenah, živine sploh ne odkupujejo ali pa ne pristanejo na nižje cene. Zaradi tega nastajajo ovire pri prodaji živine, ki jo koljejo na veliko. Tako se utegne zgoditi, da se bo živinski sklad zmanjšal.

NISIM KONFINO, sekretar sekretariata ZIS za spremljanje ekonomskih gibanj v državi, na seji koordinacijskega odbora za stabilizacijo pri zvezni konferenci SZDL:

Cene moke, sladkorja in jedilnega olja, ki neposredno vplivajo na življenjski standard občanov, se ne bodo spremenile. Sredstva za nadomestilo proizvajalcem pšenice oziroma moke so že zagotovljena in cena kruha v maloprodaji se ne bodo spremenile. Podobno rešitev je potrebno doseči še za dva pomembna proizvoda – za sladkor in jedilno olje. Raven dviga cen, ki je bila dogovorjena v resoluciji za leto 1975, bi se lahko celo znižala za nekaj odstotkov. Gibanja na svetovnem in domačem trgu namreč kažejo, da je to možno.

Inž. JANKO ŽVAN, direktor skupnosti TOZD Elektro Ljubljana, za Ljubljanski dnevnik:

Če je potrošnik doslej plačal za porabljeno električno energijo 100 dinarjev, je inkasantu odštel skupaj s prispevkom za gradnjo elektrogospodarskih objektov 140 din, od prihodnjega meseca dalje pa bo za enako število porabljenih kilovatnih ur plačal 160 din. Do tega ukrepa je prišlo zaradi inflacije, saj je pričelo primanjkovati denarja za gradnjo objektov, katerih gradnja je s strani družbe že odobrena.

Za malo denarja veliko morja

V letošnji sezoni bo zavod za letovanja v Kranju zagotovil 1245 otrokom prijetno letovanje ob morju

KRANJ – Zavod za letovanja v Kranju, ki ga je pred leti ustanovilo pet gorenjskih občin (Kranj, Škofja Loka, Tržič, Jesenice in Radovljica) dela tudi v teh avgustovskih dneh s polno paro. Do konca sezone je namreč še mesec dni, dotlej pa bi se naj v obeh njihovih letoviščih – Pineti pri Novem gradu in Stenjaku v brionskem otočju – zvrstilo kar 1245 morja željnih otrok. Od tega predšolskih 705.

S sovrstniki iz Gorenjske je junija na Stenjaku letovala tudi invalidna mladina iz Kamnika ter učenci posebne osnovne šole iz Škofje Loke. V teh dneh je na Stenjaku 40 mladih Avstrijcev, otrok članov avstrijske komunistične partije. V zadnji izmeni pa pričakujejo še članice dekliškega vzgojnega zavoda iz Višnje gore. V gorenjskem letovišču Pineta v Novem gradu je v obliki šole v naravi letovalo 200 učencev posebne šole iz Kranja. Poleg tega pa zavod na začetku in ob koncu sezone da na voljo po sto ležišč invalidom – paraplegikom. V primeru, da kapacitete niso zasedene, lahko letujejo tudi člani sindikata. Letos je tako letovalo več kot 600 delavcev.

Gorenjsko letovišče Pineta ima 340 ležišč za otroke in 80 za člane zveze borcev, otroško letovišče Stenjak pa 215. Pravico letovanja dobijo otroci, ki so zdravstveno ali socialno ogroženi. Izbere jih zdravstvena ali socialna služba. V obeh letoviščih velja penzion za otroke 65 din: tretjino od te vsote prispevajo občine, tretjino sklad zdravstvenega zavarovanja, tretjino pa starši. Prispevek staršev ni fiksen, pač pa se spreminja glede na višino njihovih osebnih dohodkov. Mladi letoviščarji imajo po pet obrokov na dan, en obrok je sadje. Imajo pa tudi dobro pedagoško vodstvo in zdravstveno varstvo z zdravnikom in medicinsko sestro. Letovanja tako stanejo 4.200.000 dinarjev.

Letovišče v Novem gradu razpolaga s štirimi hektari kultiviranega zemljišča, ki je opremljeno z igrišči za rokomet, košarko, odbojko, različnimi drugimi napravami za igro, mizami za namizni tenis, urejena je plaža... Podobno je tudi na Stenjaku, le da je tam na voljo kar cel otok! Prirejajo številna tekmovanja, občasno pa tudi zabave s plesom. Redne so prireditve, kot je „pokaži kaj znaš“, ob republiških in državnih praznikih pa prirejajo tudi proslave. Vzgojitelji se radi pohvalijo, da so vse otroke naučili plavalne veščine.

Direktor zavoda za letovanja Rudolf Balderman je tudi povedal, da lahko v svoja letovišča sprejmejo vse otroke, ki jih priporočita za to pristojni zdravstvena in socialna služba, da pa je iz leta v leto večji pritisk članov sindikata, ker je zanje premalo počitniških kapacitet. Zato nameravajo v Novem gradu dozidati še – objekt s 150 posteljami, ki bo namenjen tako imenovanemu družinskemu turizmu. Če bo šlo vse po načrtih, bo objekt dograjen do naslednje sezone, veljal pa bo devet milijonov. Sredstva zanj bodo zagotovile zainteresirane delovne organizacije.

D. KRIŽNIK

SREČANJA

Očka »Saško« in njegove lutke

Kadar starši povedo najmlajšim, da gostuje v njihovem kraju lutkovno gledališče iz Pirana, je njihova radost brezmejna. Navdušenje je tudi razumljivo, če vemo, da ta mala gledališka skupina, ki je edina te vrste na slovenski obali, kjer živi kakih sto tisoč prebivalcev, pripravi vedno kaj novega in zanimivega za svoje gledalce.

Ne bi bilo pravično govoriti o lutkovnem gledališču, ne da bi omenili Aleksandra Mehoro, 29-letnega pomorskega inženirja, očeta lutkovnega gledališča. Ustanovitelj in prvi človek tega gledališča ima za najmlajše tudi svoje posebno ime: očka Saško mu pravijo najmlajši.

Pred kratkim smo ga obiskali v piranskem mladinskem gledališču, kjer so ga, kakor po navadi, obkrožale njegove lutke. Takoj jih je zbral in nam jih predstavil: Zvezdico, Miha, Mesečka...

Najprej smo ga vprašali, kdaj in kako se je odločil ustanoviti prav lutkovno gledališče. On, očka Saško, pa nam je govoril:

„Bilo je pred tremi leti in pomagalo mi je mladinsko gledališče, kjer smo dobili tudi svoj kotiček. Sama zamisel pa se mi je porodila že pred več kot desetimi leti, še v dijaških letih.“

Po njegovih besedah se gledališče zaenkrat ne otepa s finančnimi problemi, ker je kulturno-prosvetna skupnost občine Piran pokazala s svojimi dotacijami polno razumevanja za potrebe gledališča.

„Doslej smo,“ pripoveduje ustanovitelj gledališča, „predstavili nekaj del in neštetokrat nastopili. Bili smo skoraj v vseh krajih Slovenskega Primorja. Povsod so nas toplo in lepo sprejeli, mislim pa, da je občinstvo najbolje sprejelo Kuretovo Gaterijo in glisca in Milčinskega Zvezdico zaspanko.

Toda očka Saško ni edini kulturni poslanec v tem gledališču. Tu je še njegova desna roka – deset mladink in mladincev. Polovica jih dela z lutkami, drugi berejo besedila, imajo pa tudi glasbenika. Vsi so amaterji, kot je tudi njihov upravnik (očka Saško je sicer stalno zaposlen v Luki Koper in vsak dan potuje 40 km do Pirana in svojega gledališča, medtem ko drugi delajo ali se učijo).

Želeli smo tudi vedeti za nadaljnje načrte tega nenavadnega gledališča in očka Saško nam je odgovoril: „Pogodbeno smo vezani še za kakih dvajset predstav, vendar ne bomo ostali le pri tem sporedu.“

Ta mala gledališka družina torej nima skromnih ambicij. Doseženi uspehi in izkušnje minulih treh let napovedujejo, da piransko lutkovno gledališče še ni reklo zadnje besede.

ZORAN VLAJIĆ

KRANJ

OBETAVNE IZKUŠNJE V SOCIALI

Na področju socialnega skrbstva v kranjski občini samoupravna organiziranost ni nekaj povsem novega. V Kranju so namreč kot prvi v Sloveniji že pred dobrim poldrugim letom ustanovili konferenco za socialno delo. To jim je prineslo tudi nekaj izkušenj, ki jih bodo s pridom izkoristili v novi samoupravni interesni skupnosti socialnega skrbstva. Njen že sprejeti program dejavnosti in finančni načrt dajeta za letošnje leto dobre obete.

Program temelji na vsakoletnih potrebah za socialno varstveno dejavnost občanov, ki jih po eni strani določajo republiški zakoni in občinski odloki, po drugi pa program socialne politike občine do leta 1976 ter srednjeročni program razvoja gospodarstva in družbenih dejavnosti v občini. Največ dela bodo imeli z reševanjem socialnih problemov, več pozornosti kot prej pa nameravajo posvetiti tudi preventivni dejavnosti.

V kranjski občini si že dlje prizadevajo, da bi socialne probleme reševali tam, kjer nastajajo, in zato so organizirali službo socialnega varstva po delovnih organizacijah, šolah in krajevnih skupnostih. Ponekod so pri tem že precej storili, še vedno pa jih čaka veliko nerešenih zadev.

V največjih treh podjetjih Iskri, Savi in Tekstilindusu so socialne službe že organizirane. V srednjih in manjših delovnih organizacijah si pomagajo s kadrovskimi službami ali s sindikalno organizacijo, pa tudi tako delavce napotijo na center za socialno delo. Vendar jim tam pogosto ne morejo pomagati, saj socialni problem često izvira iz neposrednega delovnega okolja. Zaradi tega bodo med drugim pripravili program razvoja socialnih služb v vseh delovnih organizacijah, ki imajo več kot 500 zaposlenih.

Na področju organiziranega preventivnega in kurativnega socialnega varstva so v kranjski občini najdlje v osnovnih šolah. Razen treh imajo vse zaposlene socialne delavce. Ti so pripravili programe socialne dejavnosti, zato tudi dobri rezultati niso izostali. Povsem brez socialnih delavcev pa so še v srednjih šolah, čeprav so dijaki še bolj pod vplivom škodljivih pojavov v družini in v okolici kot učenci osnovnih šol. Tudi tu bo treba v prihodnje napraviti odločilne premike. V krajevnih skupnostih, ki posebno v zadnjem času dobivajo vse večji pomen pri urejanju življenjskih razmer občanov, imajo komisije za socialna vprašanja. Te pri svojem delu sodelujejo predvsem s sveti krajevnih skupnosti, s centrom za socialno delo ter z drugimi socialnimi službami v delovnih organizacijah, socialnih zavodih in v osnovnih šolah. Zaradi vse večjih nalog na tem področju pa menijo, da so te komisije že prešibke in premalo usposobljene za uspešno uresničevanje tako obsežnega programa.

V letošnjem finančnem načrtu so največ sredstev namenili za reševanje socialnih primerov. Od 8,5 milijona dinarjev, kolikor bodo letos imeli v občini na voljo za socialno skrbstvo, bodo skoraj tretjino porabili za kritje stroškov za bivanje starih ljudi v domovih. Računajo, da se bo ta prispevek povišal od 1,95 na 2,75 milijona dinarjev. Za mladoletnike po domovih so namenili 1,45 milijona, kar je prav tako skoraj za polovico več kot lani. Za družbene denarne pomoči nameravajo razdeliti 1,2 milijona, to je za dobro četrtino več, za rejnine 300.000 dinarjev, kar je za dobro polovico več, odmerili za dve tretjini več denarja.

–ik

JANEZ VOLJČ: RAZPRODAJA KISLIH KUMARIC

V pravem času

(Iz poročila, ki ga je predsednik sindikalne konference v OZD „Promeks“ poslal občinskemu sindikalnemu svetu.)

„Glede na vaše vprašanje, povedano po telefonu, kaj smo storili na področju akcije za pocenitev izdelkov, ki je bistveni sestavni del sedanjega prizadevanja za stabilizacijo, vam sporočam:

Tik pred letošnjimi dopusti smo se na tedanji seji naše konference podrobno pogovorili o odnosih sindikata do nenehnih podražitev v naši skupnosti in takrat smo sprejeli stališča za letošnjo jesensko sindikalno protidraginjsko akcijo. Dogovorili smo se, da bodo v septembru vsi trije izvršni odbori osnovnih sindikalnih organizacij proučili naslednja vprašanja:

– vzroki in posledice draginje,
– delovni človek in podražitve,
– kako draginja vpliva na razpoloženje proizvajalcev in na njihovo delovno storilnost,
– kako se nenehno dvigovanje cen odraža na področju samoupravljanja,
– kaj storiti, da bi naš sindikat spremljal ta trend podražitev in pravočasno politično ukrepal, da ne bi prišlo do kakšnih nerazumevanj in slabosti v političnem delu in v razpoloženju samoupravljavcev.

Hkrati smo sklenili, da bo konferenca organizirala predavanje za ves kolektiv organizacije združenega dela, na katerem nam bo predavatelj z delavske univerze podrobno pojasnil, zakaj smo proizvajalci tudi potrošniki in obratno.

Rekli smo torej, kot že rečeno, da bomo ta delovni program začeli uresničevati v septembru. Medtem ko smo bili na dopustu, pa se je trend podražitev vsaj deloma ustavil in nekateri artikli so se, po sklepu naših najvišjih forumov, pocenili. Začelo se je torej nasprotno gibanje. Nenadoma smo se znašli pred dokaj odločnimi družbenimi težnjami po pocenitvi, ki so naš poprej omenjeni delovni program povsem obrnile na glavo. Vendar lahko rečem, da nas to dejstvo ni našlo nepripravljene, o čemer priča naša včerajšnja konferenca, na kateri smo brez kakršnihkoli težav razveljavili prejšnji delovni načrt in sestavili novega. Sklenili smo, da bodo vsi trije izvršni odbori osnovnih sindikalnih organizacij v našem podjetju proučili naslednja vprašanja:

– vzroki in posledice pocenitev,
– delovni človek in pocenitve,
– kako gibanje za pocenitev vpliva na razpoloženje proizvajalcev in na njihovo delovno storilnost,
– kako se težnja po zmanjšanju cen odraža na področju samoupravljanja,
– kaj storiti, da bi naš sindikat spremljal ta trend pocenitev in pravočasno politično-vzgojno ukrepal, da ne bi prišlo do kakšnih nerazumevanj in slabosti v političnem delu in v razpoloženju samoupravljavcev.

Dogovorili smo se tudi, da poprejšnjega sklepa o organizaciji predavanja za ves kolektiv, na katerem bi nam predavatelj z delavske univerze podrobno pojasnil, zakaj smo proizvajalci tudi potrošniki in obratno, ne bomo razveljavili, kajti ta tema je, kot je bilo ugotovljeno na sestanku konference, navzoča tako pri pocenitvah kot tudi pri podražitvah.

Predsednik konference

Aktualna naloga

Pred tremi tedni je politični aktiv v „Kovinindusu“ sprejel stabilizacijski program, v katerem je med drugim rečeno:

„Predvsem je nujno, da dvignemo družbeno in delavsko zavest vseh pri nas zaposlenih. To je prva in najbolj aktualna naloga vseh zavestnih in organiziranih družbenopolitičnih sil v našem kolektivu.“

In so se te naloge tudi najprej lotili.

Že kak teden po sprejemu stabilizacijskega programa so se vodstva vseh družbenih organizacij zelo konkretno ukvarjala z vprašanjem, kaj storiti, da bi delovni ljudje razumeli, zakaj je delavska in družbena zavest zaposlenih pogoj za uspešno stabilizacijsko akcijo.

Na sestanku izvršnega odbora osnovne sindikalne organizacije so sklenili, da bodo na razglasni deski objavili naslednje sporočilo:

„Takrat, ko smo postali samoupravljavci, bi morali enkrat za vselej premagati staro mezdno miselnost. Kdor še danes ne ve, da mora prihajati v tovarno kot dober gospodar, ni vreden, da se imenuje samoupravljavec. Ne potrebujemo takih delavcev, ki so prepričani, da jim bo uprava zagotovila plače ne glede na to, kaj se v podjetju dogaja in koliko smo naredili, kupili in prodali.“

Potem so sindikalni odborniki sklenili, da bodo bolj konkretno spregovorili o delavski in družbeni zavesti na prvem zboru proizvajalcev.

Istega dne so na sestanku osnovne organizacije zveze komunistov tudi razpravljali o tej nalogi iz stabilizacijskega programa, ki terja večjo družbeno in razredno zavest delavcev.

Rekli so:

„Zavest, o kateri govorimo je nujna družbena potreba. Zato moramo o njej govoriti na vseh sestankih in v osebnih stikih s proizvajalci; spodbujati jo moramo s predavanji in s tovariškim prepričevanjem, kajti naši ljudje so večinoma polproletarci in v tovarno prinašajo drobnolastniško miselnost z vasi, pri nas pa bi morali spoznavati vso slabost te stare napake in koristi razredne opredelitve.“

Tudi na tem razgovoru je bilo rečeno, da bodo o delavski in družbeni zavesti zaposlenih „odločno spregovorili“ na prvem zboru proizvajalcev.

Medtem pa je aktiv zveze socialistične mladine že začel ukrepati. Vodstvo mladinske organizacije je sklenilo, da bodo na vseh prihodnjih sestankih v letošnjem letu že pred dnevnim redom govorili o družbeni in razredni zavesti. Zbrane ugotovitve naj bi potlej predložili zboru proizvajalcev, na katerem naj bi se odločili za konkretno akcijo.

Pred tednom dni so po delu sklicali zbor proizvajalcev in od 150 zaposlenih jih je prišlo le 16, se pravi, da so tudi mnogi odborniki, aktivisti in komunisti, ki so poprej na svojih sestankih tako lepo govorili o razredni in družbeni zavesti, odšli po delu raje domov kot na sestanek. Tako se je torej zgodilo, da v „Kovinindusu“ doslej še niso mogli dvigniti zavesti zaposlenih, ker vodstva družbenopolitičnih organizacij še niso prišla v stik z delavci in jim torej niso mogla povedati, za kaj sploh gre.

MEDVODE

MANJŠA PRODAJA V »SORI«

V tovarni Sora Medvode, ki je vključena v Slovenijales, so v prvih sedmih mesecih letos prodali za 20 milijonov dinarjev izdelkov. Tako kot v vsej pohištveni industriji tudi sami ugotavljajo manjšo prodajo, vendar pa pričakujejo, da bo znižana stopnja prometnega davka skupaj z ugodnejšimi kreditnimi pogoji pripomogla, da bodo do konca leta dosegli načrtovano prodajo.

Sicer pa hitijo z rekonstrukcijo proizvodnih obratov, ki jih bo veljala 30 milijonov dinarjev in ki bo končana do konca leta. V obnovljenih prostorih bodo postavili sodobno strojno opremo, ki bo občutno izboljšala delovne pogoje zaposlenih. Obenem načrtujejo prehod na enoizmensko delo, s čimer nameravajo povečati produktivnost ob enakem številu zaposlenih, v precejšnji meri znižati proizvodne stroške ter bolje poskrbeti za varnost delavcev.

F. R.

OBALA

Gradnja bolnišnice lepo napreduje

Na slovenski obali so že pred dobrimi štirimi leti začeli pripravljati gradnjo nove bolnišnice. Razmere v sedanji so namreč zelo slabe, zato je bila odločitev za gradnjo tudi utemeljena. Vsi sedanji prostori, locirani na več krajih, so zelo stari, oprema in druge delovne priprave pa so že zelo izrabljene, v poprečju celo nad 70 odstotkov. Prav zato so tudi družbenopolitične organizacije in občinske skupščine podprle hitrejše in skladnejše urejanje zdravstvenega varstva. Ustanovljen je bil sklad za gradnjo bolnišnice, kamor so se stekala denarna sredstva iz delovnih in drugih organizacij, in sicer na podlagi pogodbenih obveznosti in samoupravnega sporazuma.

Z novo ustavo in z ustanovitvijo obalne skupnosti kot posebne družbenopolitične skupnosti, predvsem pa z organiziranjem samoupravne interesne skupnosti za zdravstvo se je vsebinsko spremenil tudi status sklada. Zato je bil maja lansko leto podpisan posebni samoupravni sporazum o zbiranju sredstev. Za takšen način zbiranja denarja so se odločili delovni ljudje v vseh šestih južnoprimorskih občinah. Za samoupravni sporazum se je v občinah Izola, Koper, Piran, Sežana, Postojna in Ilirska Bistrica izreklo nad 90 odstotkov vseh zaposlenih. Za gradnjo bolnišnice dajejo delovni ljudje iz prispevne stopnje za zdravstveno varstvo 1 % od bruto osebnih dohodkov.

Sama gradnja nove bolnišnice v Izoli uspešno napreduje, veliko pa je odvisno od tega, kako bodo dotekala sredstva v prihodnje. V prvi fazi gradnje do leta 1977 bodo urejeni prostori za kirurgijo, v drugi fazi pa bodo urejeni še internistični oddelki. Vsa dela bodo predvidoma končana do konca leta 1980.

Do konca minulega leta se je steklo v sklad za gradnjo več kot 42 milijonov dinarjev, do leta 1980 pa naj bi bilo zbranih preko 200 milijonov dinarjev. Iz združenih solidarnostnih sredstev republike bo za novo bolnišnico na razpolago več kot 50 milijonovo dinarjev, tako bo skupno na voljo nad 250 milijonov dinarjev.

Lokacija bolnišnice je izredno lepa, skupaj z okolišem pa zajema 90 ha prostora. Kot je planirano, bodo na tem prostoru v prihodnjih letih zgradili zdravstveni center za celotno južno Primorsko.

MILOŠ SVANJAK

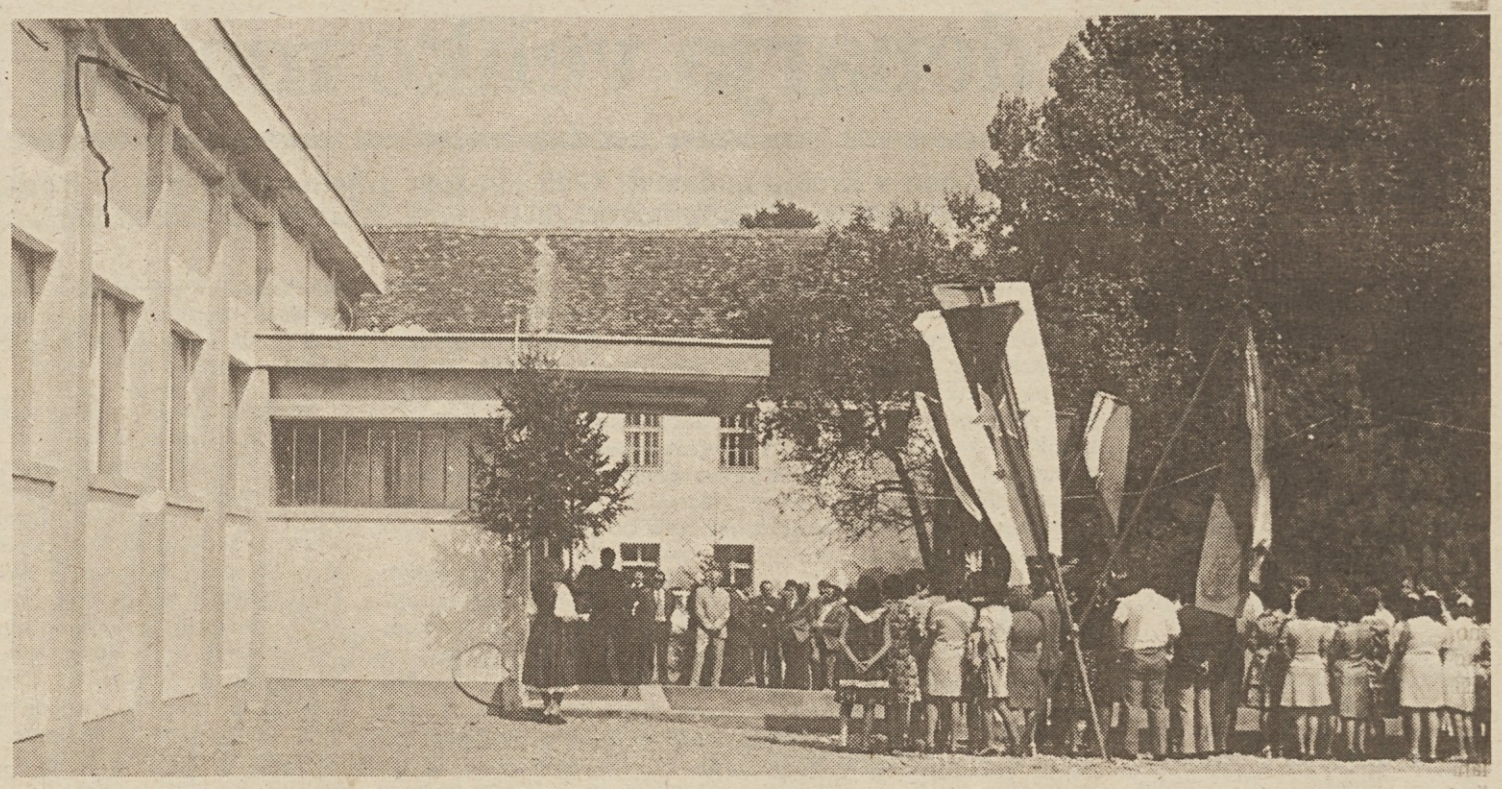

Slavje ob otvoritvi novih proizvodnih prostorov TOZD Orlica Brežice

POMEMBNA DELOVNA ZMAGA JUTRANJKE IN PRAZNIK VSEGA POSAVJA

»ORLICA« POD NOVO STREHO

Skoraj 1200-članski kolektiv organizacije združenega dela Jutranjka Sevnica je s pomembnim delovnim dosežkom danes proslavil 13-letnico obstoja. Posebej ponosne so bile delavke TOZD Orlica Brežice, ki so ob tem sprejele v upravljanje nove proizvodne prostore. 1290 kv. metrov velika dvorana, odprla jo je delavka Sonja Lipej, ne bo nudila le boljših delovnih pogojev, marveč bo zagotavljala socialno varnost in večji družbeni standard zaposlenih. Slovesnosti so se poleg predstavnikov družbenopolitičnih organizacij in občinskih skupščin Posavja udeležile tudi delavke iz TOZD v Sevnici in Hrastniku, ki so skupaj z domačinkami pripravile tudi bogat kulturni program.

V Brežicah je bil že leta 1966 ustanovljen obrat za dodelavo otroške konfekcije, ki je decembra 1973 prerasel v TOZD in šteje zdaj 213 delavcev. Na priučevanju imajo ta čas še 43 učencev, že aprila prihodnje leto pa bodo v TOZD Orlica imeli 400 zaposlenih. V sodobni dvorani, katere izgradnjo so solidarnostno omogočile vse TOZD Jutranjka, je stekla proizvodnja, stare prostore pa bodo namenili za skladišča, garderobe in obrat družbene prehrane.

V Brežicah je zrasla v slabem letu tovarna, ki pomeni za občino nova delovna mesta, obenem pa je praktičen primer uresničevanja dolgoročnega koncepta razvoja Posavja, regije, ki si prizadeva dohiteti bolj razvite, pomeni pa tudi uresničevanje ustavnih določil in uveljavitev delavca samoupravljavca.

Slovesnost so sklenili s podelitvijo 25 spominskih plaket in denarnih nagrad delavcem, ki pri Jutranjki, največjem jugoslovanskem proizvajalcu otroške konfekcije, delajo že 10 let, ekipam in posameznikom pa so izročili še diplome in pokale za dosežke v športnih igrah Jutranjka 75. VLADO PODGORŠEK

STT TRBOVLJE – TOVARNA ORODJA ODGOVORNO IZPOLNJUJE SPREJETA NAROČILA, ZATO TUDI ODLOČITEV

Tudi podaljšani delovni čas

Konkreten in realen načrt vključevanja v stabilizacijska prizadevanja so pripravili tudi v temeljni organizaciji združenega dela Tovarne orodja trboveljske Strojne tovarne. Kolektiv se je namreč odločil s podaljšanim delovnim časom ustreči svojim največjim odjemalcem – novomeški industriji motornih vozil in kranjski Savi. Za prvo mora že do konca tega meseca izdelati vrsto orodij za montažo novih vozil R-4. In ker se novomeški Industriji motornih vozil pri tem zelo mudi, ker ob zakasneli dobavi orodij ne bi zmogla izpolniti tega načrta, je kolektiv tovarne orodij sklenil, da bo to pošiljko dobavil prej, kot je bilo dogovorjeno v pogodbi. Podobno velja glede kranjske Save, za katero prav tako izdeluje nekatera prepotrebna orodja. Ker jih Sava potrebuje čimprej, so v Trbovljah sklenili, da bodo v neposredni proizvodnji delali celo po šestnajst ur, če bo to potrebno, samo – da bodo pred dogovorjenim časom izpolnili naročilo.

Sicer pa so se v stabilizacijska prizadevanja vključile vse temeljne organizacije združenega dela trboveljske Strojne tovarne. Njihova poglavitna naloga je usmerjanje v zmanjševanje števila režijskih delovnih mest in s tem bolj racionalno ureditev dela ter varčevanje na vseh ravneh. Doseženi uspehi na tem področju kažejo, da je kolektiv te delovne organizacije smotrno ravnal, ko se je odločil za nekatere posebne dolžnosti v okviru svojega letošnjega akcijskega načrta. Precej posegov so v tovarni storili tudi pri nabavi materialov in surovin, okrepili so nadzor nad porabo materialov, omejili pa so tudi vse odvečne sestanke in posvetovanja med delovnim časom in začeli stopnjevati odgovornost za izpolnjevanje vseh sprejetih pogodb za izdelavo vseh vrst izdelkov in blaga. –m–

Pred kratkim je bila v koprski luki norveška ladja Bianca, dolga 219 metrov in z nosilnostjo 51.000 ton. Ladja sodi med večje, ki so doslej pristale v tej luki. V Kopru je naložila 112 madžarskih avtobusov Ikarus, namenjenih v Venezuelo. – Z. V.

PRED 21. MEDNARODNIM VINSKIM SEJMOM

V STAREM SIJAJU

Mednarodna razstava vin, žganih pijač in sadnih sokov na ljubljanskem Gospodarskem razstavišču je ponovno že enaindvajsetič pred durmi. Dve desetletji sta doba, v kateri že precej pred iztekom ponavadi tako strokovnjak kot laik začne bolj ali manj strokovno podkovane razprave o tem, da je prireditev zastarela v svoji organizacijski obliki; je tudi doba, v kateri nujno začne popuščati zanimanje sodelujočih in tudi obiskovalcev. Tudi vinski sejem je imel takšno krizno obdobje, v katerem je popuščalo ne le zanimanje tujih razstavljalvcev, pač pa tudi domačih. Vendar lahko zatrdimo, letos dokončno, da se je gibanje navzdol zaustavilo že v minulem letu, letos pa je prireditev tako glede števila razstavljavcev, kot tudi (nemara pa je ta podatek za uspešnost te prireditve še pomembnejši) glede števila v ocenjevanje poslanih vinskih vzorcev iz tujine že skorajda tolikšno kot pred leti, ko je bilo zanimanje za to prireditev v tujini izjemno veliko.

Dve spremembi sta po naši sodbi ponovno dvignili to sejemsko prireditev: uvedba samoupravnega sporazuma domačih razstavljavcev o tem, kakšen naj bi sejem bil, tako po organizacijski kot po vsebinski plati; poleg tega pa je vse večji poudarek na strokovni plati sejma, se pravi na posvetovanjih, simpozijih in predavanjih, ponovno začel pritegovati ne le strokovnjake iz prakse, pač pa tudi iz raznih znanstvenih inštitucij. Skratka, vsakoletni vinski sejem v Ljubljani postaja vse bolj tudi prireditev, na kateri lahko tudi največji praktiki obogatijo svojo znanje.

Rezultat takšne „preusmeritve“ v svetu najbolj znane ljubljanske sejemske prireditve je povečano zanimanje domačih in tujih podjetij za sodelovanje na njem: Število sodelujočih podjetij se je letos povzpelo na 378 iz 25 držav z vseh petih kontinentov, med njimi je domačih za krepko tretjino; vsekakor pa je letos na sejmu zastopana tako rekoč vsa stranska in tudi vinogradniška dejavnost. Nikakor pa vinski sejem zavoljo bolj strokovno poglobljene vsebine ne bo izgubil ničesar, kar je doslej privabljajo laične obiskovalce in nemara je tudi to ena izmed odlik te prireditve.

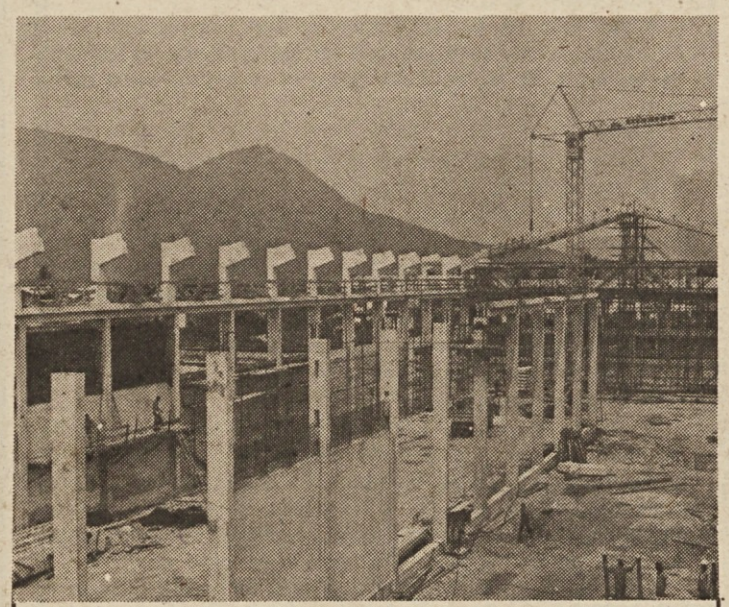

DVOJNI PRIHRANEK

Na obronku Vižmarij pod Šmarno goro grade delavci Obnove blizu 20.000 kvadratnih metrov veliko skladišče za ljubljansko Metalko, ki bo nared do januarja prihodnjega leta. Temelje in nosilne stebre betonirajo delavci „na licu mesta“, vse druge elemente pa v svoji „tovarni“, ki je tik ob gradbišču. Prihranek časa in denarja. (Foto: A. Ul.)

SLOVENSKA BISTRICA

I. republiško tekmovanje varilcev aluminija

V sklopu prireditev, ki jih IMPOL Slovenska Bistrica organizira ob 150-letnici dela in obstoja, so pred dnevi pripravili tudi prvo republiško tekmovanje varilcev aluminija. Udeležilo se ga je 30 najboljših varilcev iz šestih kolektivov (ITAS Kočevje, INA-Nafta Lendava, TAM Maribor, TGA Boris Kidrič Kidričevo, Železarna Jesenice in IMPOL), ki so se med seboj pomerili najprej v teoriji, nato pa še v obločnem varjenju aluminija v zaščitni atmosferi po MIG in po TIG postopku.

Ob zaključku tekmovanja so bili še najbolj zadovoljni domačini, saj sta njihova predstavnika Franc Rebernag in Vojko Gal presenetila z osvojenim prvim oziroma tretjim mestom v skupini TIG varjenja, medtem ko je bil drugi v tej disciplini Stanko Klinar (TAM Maribor). V skupini MIG varjenja pa sta prvi dve mesti zasedla Anton Hiti in Alojz Goljevič (oba ITAS Kočevje), tretji pa je bil Franc Jerko (TGA Boris Kidrič Kidričevo).

Najuspešnejši tekmovalci so prejeli pokale in priznanja, njihovi kolektivi pa diplome. Prvouvrščeni pa se bodo naslednjo pomlad udeležili še zveznega tekmovanja, ki bo v Skopju.

V. H.

NOVE OBLIKE DRUŽBENE DENARNE POMOČI ZA SOCIALNO OGROŽENE OBČANE

SOLIDARNOST DOKAŽIMO Z DEJANJI

Po podatkih republiškega komiteja za zdravstvo in socialno varstvo dobiva v Sloveniji družbeno denarno pomoč kot vir preživljanja več kot 3600 občanov. Vendar so potrebe, če se le dodobra ozremo okrog sebe, daleč večje, kakor bi morda sprva mislili. Razen tega tudi ni nobena skrivnost, da višina prejemkov domala v večini primerov ne zadošča za to, da bi tisti, ki so jih deležni, lahko z njimi krili osnovne življenjske stroške.

Nobenega dvoma torej ni, da so socialno ogroženi občani, ki niso sposobni pridobiti sredstev za preživljanje s svojim delom in so zato odvisni od naše skupne pomoči, večkrat v hudih stiskah, vezani na podporo posameznih dobrotnikov. Razumljivo v primerih, če nimajo sorodnikov, ki so po zakonu dolžni skrbeti zanje. Nič koliko je tudi primerov, da živijo taki občani v bedi, najbolj pa so prizadeti seveda tisti, ki nimajo dobrotnikov ali pa prihaja njihova pomoč le občasno.

Res je, da v zadnjih letih solidarnost do socialno ogroženih občanov popravljamo, izboljšujemo in sistem na novo oblikujemo. Vendar s tem, kar smo doslej storili zanje, še zdaleč ne moremo biti zadovoljni. Seveda ne moremo ob tem priznanju mimo dejstva, da smo ravno letos, ko smo se lotili ustanavljanja samoupravnih interesnih skupnosti socialnega varstva, dosegli, da bodo vsi doslej „popisani" socialno ogroženi občani, ki razen družbene denarne pomoči nimajo sredstev za preživljanje, dobivali redno mesečno pomoč v višini 650 dinarjev.

Prav ob teh, bodočih rednih mesečnih prejemkih, ki so razveselili in presenetili hkrati prenekaterega socialnega oskrbovanca, se vsiljuje vprašanje, mar človek, star, onemogel, bolehen, izčrpan, lahko dostojno živi s tem denarjem? Poleg tega je zaenkrat še tako, da so prejemniki iz razvitejših občin še vedno na boljšem od drugih, kar je skorajda nesprejemljivo, če pomislimo samo na to, da so življenjski stroški prej odvisni od tega, ali človek živi v mestu ali na deželi in ne od tega, ali je socialni oskrbovanec iz bogatejše ali revnejše občine.

Odveč je v tem trenutku govoriti o tem, da v času, ko prilagajamo naš samoupravni sistem novim ustavnim razmerom, hkrati urejamo tudi problematiko na tem področju v smislu ustave tako, da bodo dobivali vsi upravičenci družbeno denarno pomoč v višini, ki jim bo zagotovila socialno varnost. Postopoma, najkasneje v petih letih, naj bi skupnosti socialnega varstva uveljavile sistem tako imenovanih „socialnih pokojnin". Gre za minimalne pokojnine, ki naj bi jo dobil vsak občan, ko bo dosegel določeno starost, če ne dobiva osebne ali družinske pokojnine. Take pokojnine bo potemtakem deležen sleherni občan, ki se ne more preživljati s svojim zaslužkom in ki nima sorodnikov, da bi skrbeli zanj.

Ob tem nemara že revolucionarnem koraku v našem socialnem varstvu je omembe vredno, da bodo tako „socialno pokojnino" sčasoma dobivali tudi tisti občani, ki sicer imajo nekaj denarja, toda premalo, da bi se z njim preživljali. Pri tem skupnosti socialnega varstva mislijo predvsem na ostarele kmete, ki resda prejemajo kmečko pokojnino, nimajo pa na kmetiji naslednika in jim je ta pokojnina „kaplja v morju" vsakodnevnih življenjskih potreb.

Na dlani je torej, da smo po dolgih letih odlašanja za prizadete iz bolj ali manj nerazumljivih razlogov zdaj slednjič na najboljši poti, da občanom, ki jim družbena denarna pomoč pomeni edini vir preživljanja, le zagotovimo socialno varnost.

—iv

VINKO TRINKAUS

VELIKA STAVKA

V založbi ČZP Delavska enotnost lahko takoj dobite knjigo – delavski roman Vinka Trinkausa VELIKA STAVKA.

Knjiga je vezana v platno in opremljena s ščitnim ovitkom. Format je 15 x 22 cm, obsega pa 372 strani.

Cena za izvod knjige je 150 din.

Naročila pošljite na naslov: ČZP Delavska enotnost, Dalmatinova 4, 61000 Ljubljana.

V HRASTNIŠKI STEKLARNI BODO DOSEGLI LETOŠNJI NAČRT PRODAJE NA TUJE TRGE

TRETJINA PROIZVODNJE ZA IZVOZ

Cilj, ki so si ga večji slovenski izvozniki postavili, da bi namreč vsaj 30 % letne proizvodnje realizirali na tujih tržiščih, bodo v hrastniški steklarni dosegli že letos, za prihodnje leto pa računajo, da bi kar 35 % dohodka iztržili v tujini. To bodo dosegli tudi z osvajanjem novih tržišč, čeprav že zdaj izvažajo v več kot trinajst dežel Evrope in Afrike ter ZDA in celo v Avstralijo. Čeprav je na prvem mestu na izvoznem seznamu še vedno Zvezna republika Nemčija, je spodbudno tudi to, da steklarna vse več prodaja tudi v skandinavske dežele in po krajšem zastoju tudi v ZDA.

Za steklarno je velikega pomena osvajanje novih tržišč. Zato je navezala stike s poslovnimi hišami v nekaterih deželah v razvoju in nerazvitih državah. Največ uspehov za zdaj je dosegla v Iraku in Kuvajtu, obeta pa si večjo prodajo še v nekatere druge države. Med vzhodnoevropskimi deželami zavzema v izvozu hrastniške steklarne vse večjo vlogo in pomen SR Poljska. Z uvedbo konvertibilnega plačevanja vsega uvoza je ta vzhodnoevropska država postala stalen odjemalec hrastniškega embalažnega stekla. Ker gre za velike količine steklenic za potrebe farmacevtske industrije v SR Poljski, so v steklarni dali prednost dobavam teh vrst blaga in prihodnje dni bodo poljski odjemalci spet podpisali pogodbo za uvoz teh vrst izdelkov za zadnje letošnje tromesečje.

Ne glede na to, da se hrastniško steklo na svetovnih tržiščih srečuje z ostro konkurenco, so v podjetju prepričani, da so si s kakovostjo svojih izdelkov in vse bolj pravočasnimi dobavami vseh naročil zagotovili trajno mesto v naši blagovni menjavi s tujino in da bodo tudi v prihodnje precej prispevali k slovenskemu izvozu v tujino.

-m-

komentatorjev stolpec

POCENITVE NAMESTO PODRAŽITEV

Nove, višje cene so pri nas običajna pot, po kateri podjetja prihajajo do višje akumulativnosti in večjega dohodka. Potrebe po spremembi obstoječih cen organizacije združenega dela utemeljujejo z upravičenimi in tudi neupravičenimi razlogi, med katerimi so v zadnjih mesecih omenjale predvsem gibanja cen na svetovnem trgu, poudarjajoč pri tem, da pri nas nimamo paritetnih cen, se pravi, da naše cene zaostajajo za gibanjem cen na svetovnem trgu ter da je treba zategadelj naše cene prilagoditi svetovnim, višjim cenam.

Tudi ko se je vrtoglavo zviševanje cen na svetovnem trgu poleglo in ga je nato zamenjalo vsesplošno nazadovanje cen osnovnih surovin in reprodukcijskih materialov, se je naš trg še naprej obnašal, kot da po svetu konjunkturi ni sledila recesija in kot da pregreto povpraševanje še vedno dviga spiralo cen. V resnici je na svetovnem trgu že dolgo v teku proces, ki ima vse značilnosti globoke in trajnejše recesije: investicijska in osebna poraba nazadujeta, zaloge gotovih izdelkov rastejo, proizvodnja pa se ob večanju obsega nezaposlenosti postopno, a vztrajno zmanjšuje.

Seveda tudi našemu v svetovno izmenjavo vključenemu gospodarstvu ti pojavi niso prizanesli. Toda medtem ko drugod po svetu zaradi posledic recesije cene vse bolj drsijo navzdol, pri nas ne le kaže, kakor da bodo ostale zamrznjene na prejšnji, visoki ravni, marveč kljub vsemu še vedno silijo navzgor. Položaj se je stopnjeval do kritičnosti ne nazadnje zato, ker je Jugoslavija tradicionalni izvoznik surovin, polizdelkov in tudi gotovih proizvodov, hkrati pa še več surovin in repromateriala uvaža s svetovnih trgov. Če je namreč pred časom ta povezanost s svetovnim trgom našim delovnim organizacijam rabila kot argument za neizogibne verižne podražitve, je potemtakem logično, da je naša integriranost svetovno gospodarstvo in svetovno blagovno izmenjavo v današnjih recesijskih razmerah prav tako utemeljen argument za širok proces pocenitev, kakršne so v inozemstvu v teku že nekaj mesecev. Tako ni slučaj, da je zvezni izvršni svet, potem ko je na svoji seji 9. julija letos obravnaval to problematiko, sprejel stališče, da se morajo cene tudi pri nas prilagoditi svetovnim gibanjem. Da bi odprl širok proces nujnega in utemeljenega zniževanja cen, je ZIS kot prvi pokazal zgled tako, da je znižal davek od prometa s pohištvom in proizvodi bele tehnike. Odziv gospodarstva na omenjeno stališče ZIS je za zdaj še šibak, čeravno so nekatere delovne organizacije (med njimi zlasti „Borovo") in predvsem tiste industrijske dejavnosti, ki imajo največje zaloge, začele zniževati cene gotovih izdelkov. Nekatere panoge, kot npr. tekstilna industrija, so le najavile pocenitve, medtem ko je zniževanje cen v nekaterih drugih dejavnostih v teku.

Nova, širša akcija za zniževanje cen, je na vidiku. Začeli naj bi jo septembra ZIS in proizvajalci, ki naj bi s sporazumevanjem cene ne le ukrotili, temveč jih znižali na raven, ki je bila predvidena z resolucijo o družbenogospodarskem razvoju v letu 1975.

V dosedanjih prizadevanjih za prilagajanje naših cen svetovnim gibanjem nepristranskega opazovalca moti ne le dokaj kasen odziv zveznega izvršnega sveta na dogajanja na svetovnem trgu (cene na svetovnem trgu padajo že več kot leto dni), marveč tudi dejstvo, da se nobeden od dejavnikov v gospodarstvu, vključno z ZIS, noče odpovedati „svojemu kosu pogače". Že več mesecev in let govorimo o nujnem razbremenjevanju gospodarstva. Eden izmed ukrepov v tej smeri je brez dvoma sedanje zniževanja zveznega prometnega davka za pohištvo in proizvode bele tehnike. Ta ukrep pa je prišel šele tako rekoč pet minut pred dvanajsto in je razbremenil le del proizvodnje, ki so se ji nakopičile zaloge. Znano je tudi, da je vrtoglavo zviševanje cen industrijskih izdelkov v minulih mesecih nesluteno povečalo maso prometnega davka, ker se ta pač obračunava v odstotkih in je sedanje znižanje stopenj zveznega prometnega davka za pohištvo in proizvode bele tehnike sicer resda dobrodošla, vendar kljub temu le drobtinica od inflacijsko nakopičenih sredstev iz tega nepresahljivega in izdatnega fiskalnega vira.

Kljub temu ni moč spregledati dejstva, da je ZIS vendarle dal zgled in da bi mu zdaj morale slediti tudi republike in občine, ki naj bi znižale prometni davek za življenjsko najpomembnejše proizvode, za katere je oblikovanje cen v njihovi pristojnosti. Seveda bo moralo „svoje" prispevati tudi gospodarstvo samo, ki ima za nujno in neizogibno zniževanje cen še dovolj rezerv v možnem zviševanju produktivnosti in zaostrovanju delovne discipline ter individualne odgovornosti, v ustreznejšem izkoriščanju proizvodnih zmogljivosti ter sploh v smotrnejšem in preudarnejšem gospodarjenju.

NANDE ŽUŽEK

NAŠI TRGOVSKI ODNOSI S TUJINO

Nagla industrializacija Jugoslavije in Slovenije je povzročila in še povzroča nenehne spremembe v strukturi ekonomskih odnosov s tujino. Kot je znano, blagovna menjava Slovenije s tujino naglo narašča, predvsem še v zadnjih letih. Izvoz blaga se je, denimo, v desetih letih (od 1962 do 1972) povečal za blizu 300 %, uvoz pa za dobrih 430 %. Tudi delež slovenskega izvoza in uvoza v jugoslovanski zunanji trgovini stalno raste, podobno kot stopnja obdelave izvoznih izdelkov. Nepredelani proizvodi predstavljajo v strukturi izvoza blaga le še kakih 10 %. Udeležba proizvodov visoke stopnje obdelave v skupnem izvozu blaga se je v zadnjih desetih letih povečala od 30 na več kot 60 %. Dinamična rast industrijske proizvodnje je povzročila tudi občuten porast deleža industrijskih proizvodov v strukturi izvoza, ki se je od leta 1964 do 1972 povečal za 79 % na 88 %.

Še večja je udeležba industrijskih proizvodov v skupnem uvozu blaga. V strukturi izvoza predstavlja največji delež – kaki dve tretjini – reprodukcijski material. Nič čudnega torej, če se je tudi zunanjetrgovinski deficit naše republike močno povečal, predvsem zaradi zmanjšanja izvoza in povečanja uvoza. Podatki kažejo, da smo pri proizvodnji in investicijski porabi v naši republiki močno vezani na uvoz, medtem ko proizvajamo blago, ki je namenjeno osebni porabi nad lastnimi potrebami, to je za širše jugoslovansko tržišče in za izvoz.

K povečanju deficita v blagovni menjavi s tujino so v prvih petih mesecih letos zaradi pospešene investicijske dejavnosti največ prispevali večji nakupi strojev in opreme v tujini. Upoštevati je namreč treba, da je slovensko gospodarstvo glede modernizacije in avtomatizacije v nezavidnem položaju, saj smo po stopnji avtomatizacije industrije na zadnjem mestu v Jugoslaviji. Delež avtomatiziranih sredstev za delo v nabavljeni opremi za industrijo postaja vsako leto manjši. Takšno stanje zahteva, da mora slovensko gospodrstvo – če hoče ostati odprto proti tujini in prodajati svoje blago pretežno na zahodne trge – intenzivneje kot doslej in bolj kot država v celoti modernizirati svojo proizvodnjo, prvenstveno proizvodnjo za izvoz. To pa bo zahtevalo tudi v prihodnje relativno hitro povečanje uvoza investicijske opreme. Če hoče slovensko gospodarstvo ostati s svojimi izdelki na zahodnih trgih, je nujno treba priznati tudi izvozni industriji vse tiste sistemske ugodnosti, kot jih imajo tako imenovane prioritetne panoge, katerih hitrejši razvoj naj bi gospodarstvu omogočal manjšo odvisnost od uvoza.

Vendar ne gre samo za to! Da v prihodnje slovensko gospodarstvo ne bi še bolj obremenjevalo plačilno-bilančnih odnosov države, bo nujno treba zagotoviti, da začasno ne bi uvajali nove proizvodnje končnih proizvodov, ki bi se razvijala ob uporabi reprodukcijskih materialov. Tudi investicijsko politiko bo treba torej naslednja leta čimbolj podrejati potrebam zunanjetrgovinske menjave, proizvodno politiko pa usmeriti na postopno osamosvojitev od uvoza.

V. O.

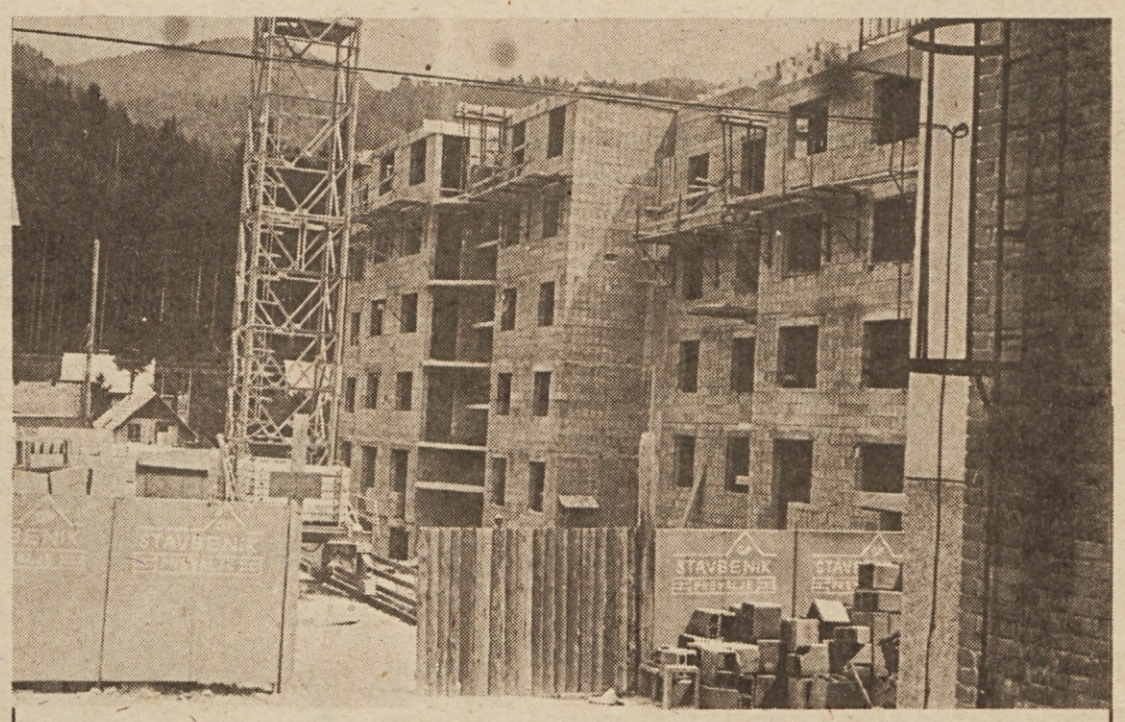

Do konca leta bo v centru Mežice pod prizadevnimi rokami delavcev prevaljskega Stavbarja zraslo 45 stanovalnj. Dobra polovica jih je namenjenih delavcem Rudnika Mežica, ostala pa bodo dobili tisti občani in delavci, ki sicer, če ne bi bilo solidarnostnega sklada, še ne bi tako kmalu prišli do primernih stanovanj. To je šele prvi objekt nove stanovanjske soseske, ki naj bi prinesla stanovanjsko rešitev celotnemu kraju. V bližnji prihodnosti bo tu zgrajenih še pet podobnih stanovanjskih objektov.

KW

MOŠKI PEVSKI ZBOR »IVAN CANKAR« TABOR

POVEZUJETA JIH DELO IN PESEM

Moški pevski zbor prosvetnega društva „Ivan Cankar“ iz Tabora sodi med najbolj priljubljena, če že ne najbolj cenjene kulturnoumetniške skupine v žalski občini. Pozna ga vsak kraj Savinjske doline, njegov mogočni „forte“ pa je že nekajkrat preglasil valove morja tudi v zamejstvu – pri tržaških Slovencih.

Taborčani pojejo o polju, zemlji, delu . . . Njihova pesem je tako doživeta, kot da bi jo pevci napisali sami in hkrati vsi, kajti v njej zveni trdo kmečko delo, potoki znoja, prelitega ob stroju, radost jeseni, ko so kašče polne žita, kozarci pa rujnega vina . . .

Pisalo se je leto 1967, ko se je takratni predsednik prosvetnega društva „Ivan Cankar“ inž. Lojze Rak podal od hiše do hiše, da bi zbral može in fante, ki ljubijo našo pesem. Ni zlomek, da jih ne bi bilo za zbor, si je tedaj mislil Rakov Lojze, saj ima Tabor bogato pevsko tradicijo. Res ni naletel na gluha ušesa. Zbral je 32 pevcev iz bližnje in daljne okolice tega prijaznega in mirnega kraja pod Čemšeniško planino. Za pevovodjo pa je predsednik društva angažiral kar svojega soseda – veterinarja Milana Lesjaka, ki se je že od nekdaj zanimal za to zvrst glasbe. In začeli so. Dvakrat na teden so se pevci zbirali v preurejeni klubski sobi prosvetnega društva in trdo vadili. Njihovo veselje do petja jim je pomagalo premagovati utrujenost celodnevnega dela, pesem jih je povezala v neločljivo skupino.

Taborčani so 1968 priredili revijo pevskih zborov občine Žalec in takrat tudi prvič javno nastopili. To je bil njihov prvi korak na poti do najboljšega zbora v žalski občini. Odtlej v Savinjski dolini ni večje prireditve ali proslave, na kateri se Taborčani ne bi „pokazali“ na odru. Nastopajo na občinskih in medobčinskih revijah, na hmeljarskih praznikih, v kombinatu Hmezad, na kulturnih tednih v Šentvidu pri Stični, sodelujejo z zbori iz Polzele, Griž in Izlak, leta 1974 pa so navezali stike z mešanim zborom „Slovenec“ iz Boršta pri Trstu. Zlasti s slednjim so razvili tako prisrčne stike, da se želi Boršt pobratiti s Taborom, njihova občina pa z žalsko. In prav sodelovanje takega kulturnopolitičnega značaja dela zbor „Ivan Cankar“ še pomembnejšega. Taborčani so svoj program posneli tudi za radio in televizijo; lani, ko so v tem kraju praznovali občinski praznik, pa so pripravili celoten kulturni program.

Za svoje delovanje so Taborjani prejeli nič koliko priznanj, najbolj laskava pa je vsekakor nagrada občine Žalec (1974). Najstarejši pevec je prejel zlato Gallusovo značko, pet pevcev jih ima srebrno, deset pa bronasto. Zbor šteje 40 članov – deset kmetov, trideset delavcev, od tega en inženir, en tehnik pa tudi študent prepeva v zboru. Najstarejši pevec šteje 67 let, najmlajši 18.

Za v bodoče je marljivi petčlanski odbor zbora pripravil pester program dela. Radi bi posegli po novejših skladateljih, radi bi navezali stike s kakšnim slovenskim zborom iz avstrijske Koroške, želeli bi se kar najbolje pripraviti na praznovanje desetletnice zbora, ki bo čez dve leti. Seveda pa bi radi še veliko koncertirali in kar najdlje ostali skupaj.

D. KRIŽNIK

PRIPRAVE NA ŠOLSKO LETO V ZASAVJU V ZNAMENJU NEKATERIH TEŽAV

ZADREGA S KADRI

Poletne počitnice so tudi v Zasavju izkoristili za nekatera neodložljiva popravila šolskih poslopij, za beljenje učilnic in drugih šolskih prostorov, v zagorski občini pa tudi za uspešen zaključek priprav na uvedbo celovnedne šole v Kisovcu in na Mlinšah. Težavam s pomanjkanjem nekaterih prosvetnih delavcev, zlasti za predmetni pouk, se niso mogli nikjer izogniti, najbolj pa bodo to občutili v litijski občini, kjer še vedno primanjkuje najmanj 12 učiteljev.

Čeprav pojav, da prosvetni delavci zapuščajo šole, v Zasavju ni tako očiten, kot drugod, ni mogoče mimo podatka, da se je več kot deset prosvetnih delavcev odločilo za druge poklice, in to v času, ko smo šele začeli akcijo vračanja na šole prosvetnih kadrov, ki so zaposleni v drugih dejavnostih. Očitno je, da bodo morali v Zasavju temu vprašanju posvetiti v prihodnje večjo skrb in pozornost, še posebej zavoljo tega, ker bodo zavoljo uvajanja celodnevne šole potrebovali veliko več prosvetnih delavcev, nikakor pa ne manj. Sicer pa odhajanje iz prosvete po svoje potrjuje stališča nekaterih prosvetnih delavcev, da njihov materialni položaj še vedno ni tako urejen, kot bi moral biti, in da imajo na drugih delovnih mestih boljše možnosti. Res pa je, da so zapustili šole nekateri kadri, ki jim celodnevna šola ne gre v račun.

Zaradi občutnega pomanjkanja učiteljev bodo morali v litijski občini uvesti veliko več nadurnega dela, kot so ga imeli doslej; številni učitelji na podružničnih in oddelčnih šolah pa bodo morali poučevati ves dan, in to v razmerah, ki so vse prej kot zadovoljive. Zavoljo tega se v Litiji že dolgo zavzemajo za večje spodbude v nagrajevanju vseh teh prosvetnih delavcev in za večje dodatke učiteljem, ki delajo v težjih delovnih razmerah kot njihovi vrstniki na matičnih mestnih šolah.

V Zasavju prehajajo na celodnevno šolo samo v Zagorju ob Savi, in sicer v Kisovcu, kjer bodo konec tega meseca izročili svojemu namenu novo šolsko poslopje, ter na Mlinšah, kjer so odpravili vsa vprašanja v zvezi z dodatnimi učnimi prostori in zagotovili vsa materialna sredstva ter dovolj učnih moči. Drugod v Zasavju bodo z novim šolskim letom samo nadaljevali priprave na celodnevno šolo. V Trbovljah potekajo priprave na uvedbo celodnevnega pouka v drugem šolskem polletju, in sicer samo za učence nižjih razredov. V Hrastniku vsaj za zdaj ni možnosti za take oblike šolanja, sodijo pa, da bodo dozoreli prihodnjo jesen. V Litiji pa teh možnosti ni dosti, vendar so že sestavili osnutek načrta, po katerem usmerjajo priprave na celodnevno šolo v letih, ko bo to mogoče.

Vpisi v nekatere srednje šole so pri kraju. V trboveljski gimnaziji in ekonomski šoli so morali zavrniti nekaj kandidatov, ker imajo zadrego zaradi pomanjkanja učnih prostorov, v srednji tehniški šoli pa so dosegli predviden vpis na strojni oddelek, v elektro oddelku pa je na voljo še precej mest. Manj od predvidenega števila na novo vpisanih učencev ugotavljajo tudi v gostinski šoli, kjer je za uk strežbe še dovolj prostih mest.

–M–

Mimohod godbe na pihala Kapele na jubilejnem koncertu.

KAPELE PRI BREŽICAH

Igrajo že 125 let!

Ob letošnjem dnevu vstaje slovenskega naroda je godba na pihala v Kapeli proslavila visok jubilej; minilo je 125 let, odkar je domačin Ivan Požar zbral odslužene vojake – godbenike in glasbenike iz sosednjih krajev, ki so poslej igrali na najrazličnejših prireditvah. Ob koncu minulega stoletja so se v času narodnostnih bojev odločno postavili na stran Slovencev in igrali le slovenske pesmi. V prvi svetovni vojni so instrumente zamenjali s puškami, v drugi pa so bili pregnani obenem z drugimi prebivalci tega kraja. Po osvoboditvi so začeli skoraj znova, saj so morali kupiti note, popraviti instrumente in osvežiti svoje vrste z mlajšimi člani. Zadnjih 30 let so priredili več sto samostojnih koncertov, srečali smo jih na slovesnostih v Posavju, igrali so na Okroglici, v Dolenjskih Toplicah, v Ljubljani in sosednjem Hrvaškem, za svoje dosežke pa so prejeli tudi najvišje občinsko odličje Oktobrsko nagrado Brežic. Minulo leto so gostovali tudi pri zamejskih Slovencih na Proseku in poželi veliko priznanje.

Kapelska godba, ki jo že nekaj let vodi Jože Stanič, dosega iz leta v leto kvalitetnejšo rast; vsak teden se po napornem delu zbirajo na vajah godbeniki – kmetje in delavci, ki prihajajo iz okoliških vasi. Druži jih veselje do igranja, tako da šteje godba redno od 25 do 30 članov. Na jubilejnem koncertu so se jim pridružili godbeniki iz Proseka, Rozge na Hrvaškem in Loč pri Dobovi, nekaj skladb pa so zaigrali tudi skupaj z moškimi pevskimi zbori. Številna priznanja so prejeli tega dne za mnoga odrekanja in redno delo kljub temu, da nimajo lastnega prostora. Njihov kronist je ob tem zapisal: „Če je godba živela 125 let, naj se krepi in ustvarjalno deluje tudi naprej!“

VLADO PODGORŠEK

SLOVENSKA BISTRICA

»Haložani« v Impolu

Ob praznovanju 150. obletnice tovarne IMPOL iz Slovenske Bistrice so pripravili zanimivo razstavo fotografij Stojana Kerblerja pod naslovom „HALOŽANI“.

Na prvi razstavi te vrste v bistriški občini se je zaposlenim predstavil gotovo najuspešnejši slovenski mojster fotografije 37 letni Stojan Kerbler njegov ciklus fotografij „Haložani“. To je umetniško in osebno obarvana foto informacija o nekem specifičnem svetu, z vso svojo poetičnostjo in bolečino resnice, tragičnega bistva, kateraga pogojujeta revnost in zaostalost haloških krajev in ljudi.

Razstava je bila v prostorih tovarne IMPOL od 4. do 16. avgusta. Zanjo pa je veljalo med zaposlenimi veliko zanimanje.

V. H.

Kerblerjeva dela prvič na razstavi v IMPOLU

Na sliki: Komorni zbor A. T. Linhart“, Radovljica, med nastopom

RADOVLJICA

Pevci in recitatorji

V Radovljici sta na kulturnem področju najbolj prizadevni in uspešni recitatorska skupina delavske univerze in komorni zbor A. T. Linhart iz Radovljice. Zbor, ki ga vodi Slavko Bole, zelo uspešno nastopa na številnih proslavah in kulturnih prireditvah. Komorni moški pevski zbor sestavljajo delavci različnih delovnih organizacij iz Radovljice. Sredstva za delo zbora si zagotovijo v glavnem z nastopi, nekaj denarja pa prispeva tudi temeljna kulturna skupnost. Glavni problem zbora je kadrovska pomladitev. Zelo radi bi namreč pridobili več mladih pevcev, ki bi dopolnili zbor in nadaljevali tradicijo starejših.

BRANKO BLENKUŠ

Na sliki; Godba na pihala iz Lesc v povorki ob osrednji gorejski proslavi 30-letnici osvoboditve

LESCE

Dvajset let godbe

Godba na pihala Lesce praznuje letos 20-letnico obstoja in uspešnega dela. Iz tamburaškega zbora jo je spravil na noge prizadevni družbeni delavec Jaka Eržen, ki je tudi poskrbel, da so godbeniki dobili prve instrumente. Kupili so jih od Prostovoljnega gasilskega društva Šenčur, stare instrumente je popravil in uglasbil Branko Lacko, dirigent in glasbeni vodja godbe.

Godba na pihala iz Lesc, ki šteje blizu 30 aktivnih članov, pretežno delavcev iz Tovarne verig, je prizadevno delovala, vadila in vzgajala nov rod. Z vztrajnim delom je godba postala kvalitetna glasbena skupina na Gorenjskem, ki jo povsod radi poslušajo.

V počastitev svojega jubileja je godba letos pripravila že več nastopov in samostojnih koncertov, za svoje uspešno glasbeno poslanstvo in uspešno gojenje razredne zavesti med delavci ter občani pa je doslej prejela tudi več priznanj.

B. B.

KONČALA SE JE KOLONIJA SELIŠČI

Nedolgo tega se je končala druga slikarska kolonija ZLSS v Seliščih pri Vidmu ob Ščavnici. V koloniji je sodelovalo 11 slikarjev iz različnih krajev Slovenije, ki so izdelali več kot 200 slik in skic. Med njimi je bilo tudi več delavcev. Tudi letos so slikali in prebivali v prostorih Galerije Domačija, last Lojzeta Veberiča. V prostem času so poslušali predavanja o razvoju evropskega krajinskega slikarstva, sodobni likovni umetnosti, kiparstvu in likovnih tehnikah. Umetnostni zgodovinar dr. Cene Avguštin in akademski slikar Vlado Potočnik pa sta slike tudi ocenjevala in izbrala za razstave. Slikarji so se pogovarjali tudi s krajani o svojem življenju in likovnem ustvarjanju, ti pa so jim pripravili nadvse prisrčno zaključno družabno prireditev.

Na sliki: (od leve proti desni): Štefan Horvat, tehnolog iz Višnje gore, in Matjaž Mauser, študent iz Ljubljane.

TONE ŠTEFANEC

OB 25-LETNICI ŠPORTNIH IGER GRADBENIH DELAVCEV SLOVENIJE

Od zanesenjaštva do množičnosti in kvalitete

Pred poltretjim desetletjem, natančneje: 3. junija 1951, so delavci celjskega gradbenega podjetja Beton organizirali prve letne športne igre gradbenih delavcev Slovenije. To je bil pomemben dogodek, ki bo ostal zapisan v zgodovini slovenskega gradbeništva z velikimi črkami. Na igriščih Sindikalnega športnega društva Beton v Celju so se zbrali gradbinci iz Novega mesta, Ajdovščine in Celja in se pomerili v štirih športnih panogah: odbojki, kegljanju, namiznem tenisu in šahu. Prvih športnih iger se je udeležilo 75 delavcev, najvišjo lovoriko pa so osvojili predstavniki celjskega gradbenega podjetja Beton.

S tem je bil postavljen eden izmed temeljnih kamnov vsega nadaljnjega razvoja na področju športa in rekreacije v vrstah slovenskih gradbenih delavcev. Športnih iger slovenskih gradbincev se je udeleževalo iz leta v leto več delavcev. Že drugih iger, ki so bile prav tako v Celju, se je udeležilo devet podjetij in skoraj petkrat toliko športnikov kot leto dni poprej. Uspešen start je obrodil lepe sadove . . .

Prijatelji športa, zaposleni v celjskem gradbenem podjetju Beton, so bili polnih deset let glavni pobudniki in organizatorji športnih srečanj slovenskih gradbincev. Po njihovi zaslugi so se tudi ohranili dragoceni zapiski s prvih tekmovanj, med katerimi lahko beremo na primer naslednje: „Najpomembnejše je, da so se na športnem polju srečali s preprostimi delavci tudi šefi gradbišč, vodilni projetkanti in direktorji. Zato so bile tekme resnična slika socializmu predanih ljudi, ki se zavedajo, da sta jim pri njihovem napornem delu šport in rekreacija nujno potrebna za izboljšanje delovne storilnosti, za zbližanje in uspešnejšo povezavo med vsemi gradbenimi delavci . . .“

Z leti je število sodelujočih delovnih organizacij in s tem tudi aktivnih tekmovalcev presenetljivo hitro naraščalo. Leta 1957 se je letnih športnih iger gradbenih delavcev Slovenije udeležilo že dvanajst kolektivov in skoraj šeststo športnikov. Deset let kasneje je bilo število nastopajočih že trikrat večje, število delovnih organizacij pa dvakrat! Poleg moških so se pričele množično ukvarjati s športno rekreacijo tudi ženske. Interes za aktivno razvedrilo je iz leta v leto naraščal in vse več je bilo delavcev, ki so se želeli srečati s svojimi delovnimi tovariši tudi na športnem področju. Na XXII. letnih športnih igrah gradbenih delavcev Slovenije je nastopilo 2086 tekmovalcev, na letošnjih jubilejnih pa že več kot 2500 iz 75 delovnih organizacij! Moški so se potegovali za čim boljše uvrstitve v sedmih športnih panogah, ženske pa v štirih.

Veliko bolj pomembno, kot omenjeni podatki, pa je dejstvo, da prihajajo slovenski gradbinci na svoja športna srečanja na najvišji ravni pripravljeni, da se mnogi pripravljajo na tekme skozi vse leto. To z drugimi besedami pomeni, da so igre dosegle svoj namen. Lahko bi namreč zapisali, da ni več iger zaradi iger, da ni več tekmovanj zaradi tekmovanj. Letne športne igre gradbenih delavcev Slovenije predstavljajo namreč le še nekakšen finale celoletnih priprav, načrtnega kontinuiranega dela. Razumljivo, to še ne velja za vse delovne organizacije. Očitno pa je, da iz leta v leto narašča število kolektivov, ki posvečajo aktivnemu oddihu zaposlenih vse več pozornosti, kar se jim na mnogih področjih lepo obrestuje.

Ob vsem tem ne moremo mimo dejstva, da je množičnost, ki jo beležijo slovenski gradbinci na svojih športnih igrah, počasi prerasla organizacijske možnosti. Zadnja leta so bila namreč športna srečanja gradbincev izključno le še v Ljubljani, saj ima le to mesto dovolj potrebnih športnih objektov, prenočitvenih kapacitet, dovolj obratov družbene prehrane in sploh vsega, brez česar si ne moremo zamisliti organizacije tako množične športne prireditve.

„Tega smo se počasi naveličali . . .“, nam je pripovedoval Jernej Jeršan, predsednik komiteja, ki je organiziral letošnje jubilejne športne igre gradbenih delavcev Slovenije. „Nima pravega smisla, da bi leto za letom organizirali svoja športna srečanja vedno v istem kraju. Zato je z leti dozorela misel, da naše letne športne igre reorganiziramo in v prihodnje organiziramo tekmovanja po panogah, po krožnem sistemu. Finale bi razumljivo ostal, v katerem pa naj bi sodelovalo le po osem najboljših ekip v vsaki športni panogi. Nedvomno bomo s tem storili znova korak naprej v organizaciji aktivnega oddiha naših delavcev . . .“

V finalnem delu tekmovanja, ki bo od letos dalje na „dan gradbincev“, bo torej v prihodnje nastopilo manj športnikov kot doslej. Igre pa s tem ne bodo prav nič izgubile, saj bodo, če računamo predhodna tekmovanja po panogah, ki bodo omogočala še boljšo selekcijo, v bistvu bolj množične in obenem bolj kvalitetne, kot pa so bile doslej.

A. ULAGA

Z letošnjih sindikalnih športnih iger v Ljubljani . . . (Foto: Z. Zidar)

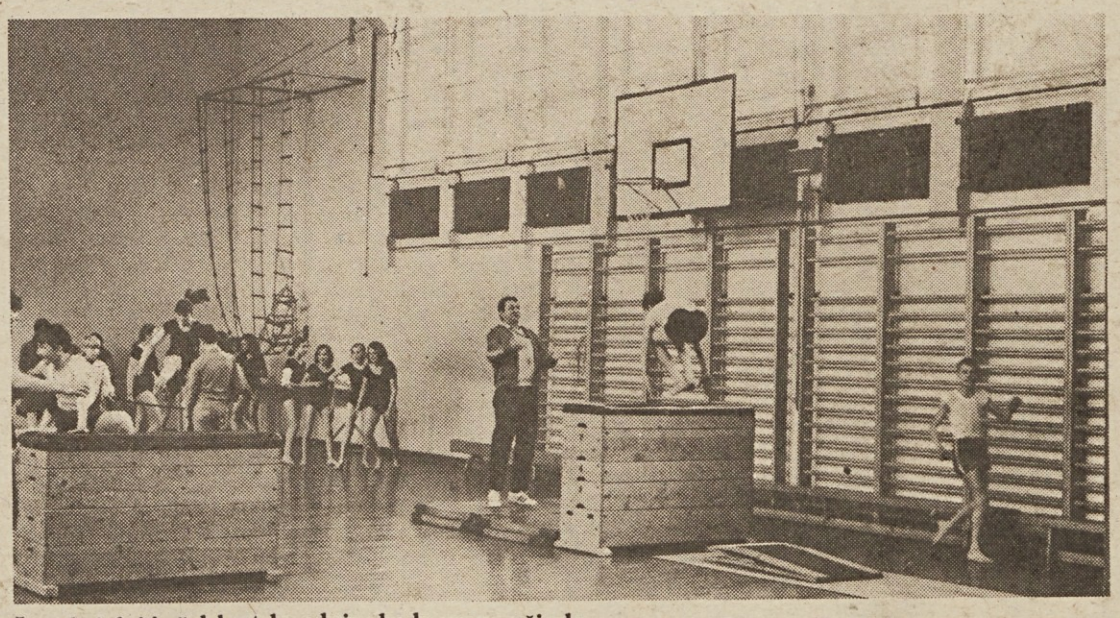

Še nekaj dni in šolske telovadnice bodo znova oživele . . .

JUBILEJ ZVEZE ZA ŠPORT IN REKREACIJO INVALIDOV SLOVENIJE

ZVEZA ZDRUŽUJE BLIZU 3000 ŠPORTNIKOV

„Ko je pred 25 leti peščica vojaških vojnih invalidov začela bolj organizirano skrbeti za športno aktivnost med invalidi, nihče ni slutil, da se bo pozneje ta dejavnost tako razmahnila in da bo dobila takšno družbeno podporo, kakršno ima danes. In če je bil pred leti glavni motiv za vključevanje invalidov v športno dejavnost želja po gibanju in osebnem uveljavljanju, se je do danes marsikaj spremenilo. Poleg osebnega zadovoljstva, sprostitve in razvedrila postajata šport in rekreacija čedalje bolj in za slehernega invalida neobhodna nuja in obenem tudi vsakdanja potreba . . .“, pripoveduje danes Stane Lavrič, predsednik Zveze in šport in rekreacijo invalidov Slovenije.

Res je: v svetu pa tudi pri nas je že davno prodrlo spoznanje, da sta šport in rekreacija neločljivi, sestavni del celovite fizične in psihične rehabilitacije invalidov. To je potrdila dolgoletna praksa, saj izkušnje kažejo, da za invalida ni boljšega zdravnika, kot je redno športno udejstvovanje.

„Zato tudi ni namen naše telesnokulturne organizacije pehanje za vrhunskimi rezultati niti ne lov za senzacionalnimi rekordi . . .“, nadaljuje Stane Lavrič. „Gre nam za druge vrste rekordov in rezultatov, za katere niso značilne medalje, fanfare in bučno občinstvo. Za nas je najmikavnejši rezultat, če invalida naučimo plavati, smučati, igrati namizni tenis . . ., pa da amputiranca naučimo lepo hoditi, skratka, da ga naučimo čim več veščin, ki so zanj koristne in primerne. Naš cilj je, da vrnemo čim večje število invalidov v družbo, v življenje. Zato si moramo tudi v prihodnje prizadevati, da bomo beležili kar največ takšnih „rekordov“.

Zveza za šport in rekreacijo invalidov Slovenije združuje danes 29 osnovnih organizacij s skoraj 3000 člani. Podatek je torej zelo zgovoren in potrjuje, da je bilo opravljeno v minulih letih razmeroma veliko in pomembno delo. Upoštevati namreč moramo, da na področju organizacije športa med invalidi do tedaj ni bilo nikakršnih izkušenj. Zato se je aktivnost odvijala v začetku brez strokovnjakov, le s pomočjo zanesenjakov, s pomočjo najrazličnejših improvizacij. Skromnost in iznajdljivost sta nadoknadila pomanjkanje vsega drugega . . .

RADOVLJICA

Sindikalno prvenstvo v plavanju

Občinski sindikalni svet in zveza telesnokulturnih organizacij v Radovljici sta 14. avgusta organizirala na kopališču v Radovljici za vse člane osnovnih organizacij sindikata 2. občinsko sindikalno prvenstvo v plavanju. Lani je na tem prvenstvu nastopilo le 54 članov sindikata, letos pa smo bili prijetno presenečeni, saj so se prvenstva udeležili kar 103 tekmovalke in tekmovalci iz 21 osnovnih organizacij sindikata. Take udeležbe niso pričakovali niti največji optimisti. Razveseljivo je predvsem dejstvo, da se je letos občutno povečala udeležba članov starih nad 30 in 40 let. Najstarejši tekmovalec je bil 58-letni Mešiček Bogdan, najstarejša tekmovalka pa 42-letna Stana Matjašič. Oba sta za udeležbo na prvenstvu prejela posebno priznanje, saj sta dala pogum svojim tovarišem, mlajšim pa lahko služita za vzgled, da je važno sodelovati, ne pa le zmagovati.

Kljub dobri številčni udeležbi, pa ne moremo biti dzzadovoljni z udeležbo žensk, saj je ženske ekipe prijavilo le osem osnovnih organizacij sindikata. Upravičeno pričakujemo, da bo v prihodnjem letu udeležba boljša tudi v ženski konkurenci.

Za nemoten potel tekmovanja so poskrbeli prizadevni člani plavalnega kluba iz Radovljice, ki jim gre za brezhibno izvedbo tekmovanja vsa pohvala.

Poleg številne udeležbe pa moramo poudariti tudi to, da smo bili priča nekaterim zelo dobrim rezultatom. Omeniti velja predvsem Stružnika Ivana, Stojilkovič Ljubico in Matjašič Mojco, ki so za svoje osnovne organizacije sindikata dosegli kar dve zmagi. Ekipno pa je največji uspeh dosegla OOS Iskra Otoče.

Glede na starost so tekmovalke in tekmovalci bili razvrščeni v tri starostne kategorije, tekmovali pa so v disciplinah 50 m crawl, 50 m prsno in 50 m hrbtno. Posamezniki so za dosežena prva tri mesta prejeli medalje, ekipe pa diplome. Spominske pokale za zmagovalne ekipe in poseben prehodni pokal za skupnega ekipnega zmagovalca vsakoletnih sindikalnih športnih iger, ki poleg plavanja obsegajo še keglanje, balinanje, smučanje, šah, avto rally, kros in namizni tenis, pa bo ObS ZSS podelil na zaključni prireditvi sindikalnih športnih iger v mesecu decembru.

Ekipno moški: 1. Iskra Otoče 76 točk, 2. Elan Begunje 46 točk, 3. Sukno Zapuže 39 točk;

Ekipno ženske: 1. Iskra Otoče 49 točk, 2. Sukno Zapuže 46 točk, 3. Almira Radovljica 38 toč;

SKUPNA EKIPNA UVRSTITEV: 1. Iskra Otoče 125 točk, 2. Sukno Zapuže 85 točk, 3. Almira Radovljica 71 točk, 4. Elan Begunje 46 točk, 5. Veriga Lesce 31 točk.

V. MATJAŠIČ

8. KOVAŠKE IGRE — MUTA 75

Izvršni odbor tovarniške konference sindikata tovarne Gorenje Muta je pred dnevi imenoval organizacijski komite 8. kovaških iger. Srečanje kovačev izpod Pohorja bo 20. septembra 1975 na Muti.

Delavci šestih kovaških industrij iz Zreč, Ruš, Lovrenca na Pohorju, Vitanja, Slovenj Gradca in Mute ob Dravi se bodo na letošnjih tradicionalnih kovaških igrah pomerili v šestih športnih disciplinah: v teku čez drn in strn na 2400 metrov dolgi progi, v kegljanju, v namiznem tenisu, v malem nogometu, streljanju z zračno puško in v šahu.

Kovaške igre so postale prijetno tekmovanje delavcev – kovačev. Letos bodo na Muti prvič po športnem delu prireditve na mladinskem rekreacijskem centru „Gradišča“ nad Muto priredili še tekmovanje v prostem – umetnem kovanju. Poleg tega bodo poskrbeli še za druga zanimiva tekmovanja in za prijetno razvedrilo.

Nedvomno pa bodo zanimiva tudi športna srečanja, saj se bodo posamezne organizacije združenega dela potegovale za prehodni pokal. Lanski zmagovalec je bila prav tovarna Gorenje–Muta in letos bodo naslov branili na domačem terenu.

Z 8. kovaškimi igrami želijo kovači iz Mute proslaviti 30-letnico osvoboditve in 25-letnico delavskega samoupravljanja ter navezati še tesnejše stike z delavci sorodnih delovnih kolektivov.

HINKO J.

EKSKLUZIVNO!

ČOLNARJI IN LJUBITELJI MORJA!

Izšla je knjiga

NAVTIKA

Prva tovrstna knjiga v slovenščini

Priročnik za izpite

Naročila po 170 dinarjev za izvod sprejema ČZP Delavska enotnost, Ljubljana, Dalmatinova 4.

V MEBLU GOSPODARIJO PREUDARNO IN DOLGOROČNO

KLJUB TEŽAVAM POSLOVNI USPEHI

Pri sedanji stopnji razgibanosti gospodarskega življenja in tudi različnih pogojev gospodarjenja je kajpak sila nehvaležno za daljše obdobje napovedovati bodočnost posamezne industrijske dejavnosti. Izredno naglo spreminjanje dobrih in slabih razmer tako na svetovnem trgu kot na domačem lahko v roku enega ali dveh let doslej sila perspektivno dejavnost bodisi zavoljo spremenjenih cen ali pa drugih tržnih pogojev spremene v dejavnost, ki postaja kolektivu odkla. Zlasti so takšna nihanja močna pri tistih dejavnostih, ki se močno navezana na uvoz surovin in pa na prodajo izdelkov na tujih trgih. Ena takšnih dejavnosti je tudi slovenska in jugoslovanska pohištvena industrija. Le-ta se sicer bolj ali manj stalno otepa s cenami lesa doma in na tujem in pa z dokaj dobro založenim domačim in tujim trgom. V letošnjem letu so to industrijo razmere na trgu še bolj pritisnile k tlom, prizadevanja za izboljšanje našega gospodarskega položaja ter stabilizacijski ukrepi pa so ji naložili še dodatno, kot kaže celo preveliko breme.

V takšnih razmerah je težko trditi, da katero izmed podjetij stoji dobro. Pa vendarle lahko rečemo, da – gledano v celoti – novogoriški Meblo kljub velikim težavam, ki jih občuti, le ne stoji tako slabo kot ostala, sorodna podjetja

Resda je podjetje Meblo ob polletju prikazalo v bilanci okoli 10 milijonov izgube v pohištveni dejavnosti (TOZD industrija pohištva Nova Gorica), vendar je le-ta rezultat slabo izpadle poslovne poteze v preteklem letu, ki jo bo podjetje do konca leta v celoti pokrilo in pa seveda zelo zmanjšalo. Drugi pokazatelji, kot so prodaja izdelkov, deloma tudi likvidnost in akumulativnost, pa kažejo dobro poslovno politiko tega novogoriškega podjetja.

Predvsem drži eno: podjetje se je s svojo dolgoročno razvojno politiko, v okviru katere je razvijalo več proizvodnih dejavnosti, od primarne in sekundarne predelave lesa do proizvodnje plastičnih predmetov za opremo stanovanja, zavarovalo pred spreminjajočimi se pogoji gospodarjenja in različnimi vplivi trga v raznih obdobjih na posamezne dejavnosti.

Sedaj, ko so v težkem gospodarskem položaju TOZD – proizvajalci pohištva in žaga, držijo podjetja nad vodo ostale TOZD. Izrednega pomena ne le za proizvodnjo pohištva, pač pa za vse podjetje, pa je izjemno dobro organizirana prodaja. Izkazalo se je, da je podjetje pred časom, ko je namenjalo izdatna sredstva za odpiranje lastnih prodajnih salonov, napravilo zelo pameten poseg v prigospodarjene sklade. Vložena sredstva se sedaj pridno vračajo, saj so prodajalne dobro organizirane in dobro obiskane ter tudi dobro založene s sredstvi za kreditiranje kupcev v letošnji pomladi, ko se je zavoljo zaostrenih kreditnih pogojev prodaja pohištva skorajda ustavila, veliko prispevale k temu, da so se najprej nakopičene zaloge pohištva kar lepo zmanjšale.

Tako bi podjetje pravzaprav, če ne bi bilo lanske nesmotrne poslovne poteze, letos poslovalo kar zgledno. Tudi v izvozu, ki se je za jugoslovansko pohištvo skorajda ustavil – vsaj na konvertibilnem področju, dosega še vedno kar dobre uspehe, saj se je še dokaj pravočasno usmerilo na trge tretjega sveta. V prihodnjem letu v Meblu računajo, da bodo letošnji obseg izvoza, ki je za sedaj samo dva odstotka pod planom (ta pa je za 26 % večji od lanske realizacije), povečali za 10 odstotkov prav zaradi preusmeritve k razvijajočim se deželam.

Seveda je moral kolektiv sprejeti vrsto ukrepov, da bi izboljšal trenutni gospodarski položaj in dosegel cilje, ki si jih je zastavil in da bi kar se da brez bolečin prebrodil težavnejše pogoje gospodarjenja, ki jih nalagajo tudi stabilizacijski ukrepi. Tako je podjetje že doslej v največji meri zmanjšalo uvoz surovin in jih nadomestilo z domačimi izdelki, v pripravi je tudi nov proizvodni program, katerega cilj je, skupaj z nekaterimi drugimi ukrepi, precej zmanjšati stroške proizvodnje in tudi znižati lastne cene.

Ker smo nekajkrat omenili lansko slabo poslovno potezo, je prav – ker je navsezadnje tudi poučna – da jo na kratko opišemo. Podjetje se je odločilo, da bo zaradi predolgo zadrževanih cen ploskovnega pohištva dalo na trg nove izdelke, katerih cene se seveda oblikujejo na novo. Ker pa je pripravljalna doba za takšno spremembo dolga nekaj mesecev in tudi precej stane, so jih medtem prehiteli v zveznem zavodu za cene – z odobritvijo nasploh višjih cen. Težave ob vpeljevanju novega programa pohištva na trg, praktično nikakršne koristi od cen za novi program in stroški za njegovo vpeljavo so podjetje veljali že prej omenjenih okroglih 10 milijonov dinarjev ... Kljub izjemnim naporom TOZD ploskovnega pohištva te izgube do konca leta sama ne bo mogla odpraviti. Računajo pa, da jo bo toliko zmanjšala, da bodo lahko ostale TOZD solidarnostno pokrile ostanek izgube.

rb

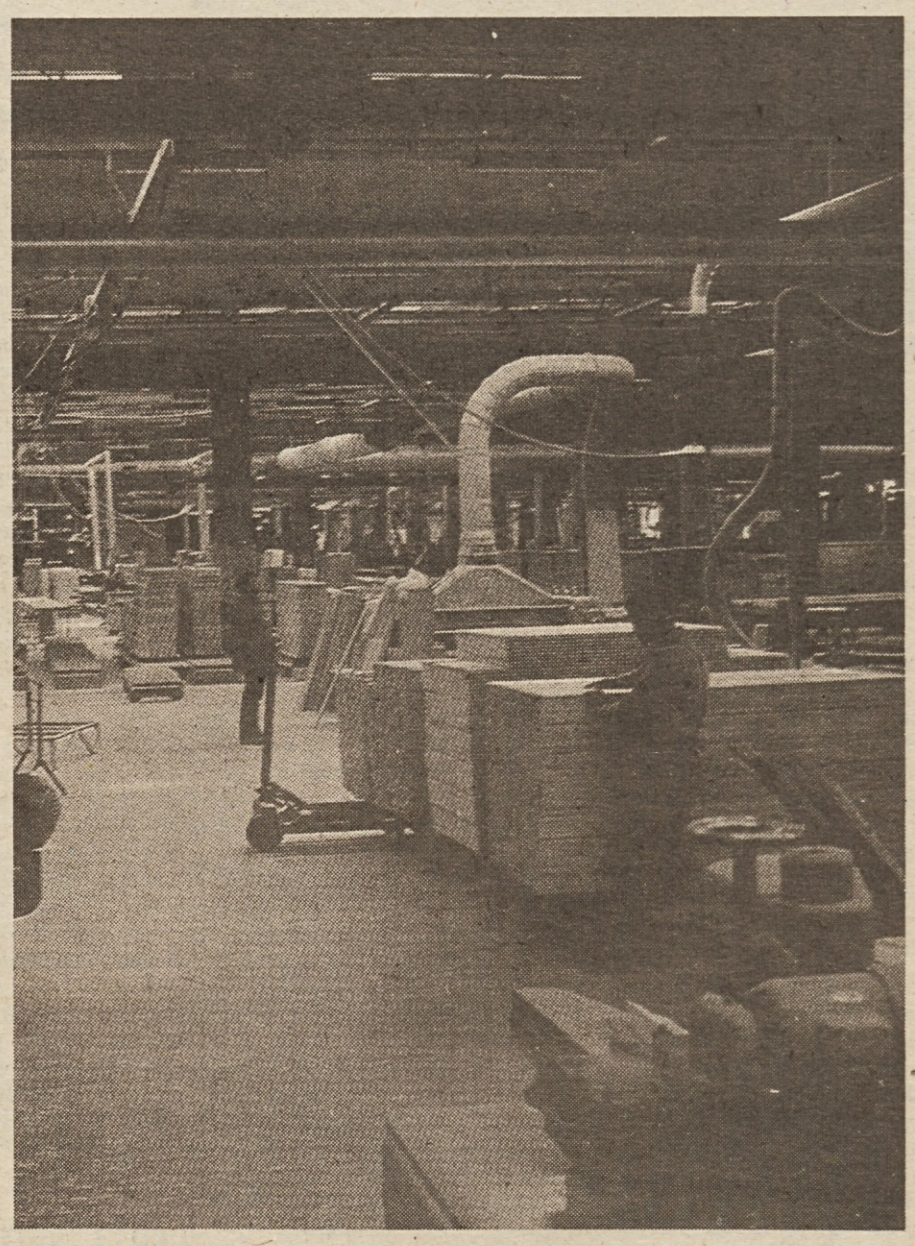

Obdelava masivnega lesa v Meblu, Nova Gorica

Pri Sedmerih jezerih

Foto: Ančka Tomšič

Za končno odločitev še prezgodaj

V prizadevanju za humanizacijo dela in za povečanje produktivnosti v nekaterih sektorjih delovne skupnosti skupnih služb Železarne Jesenice poskusno uvajajo premakljivi delovni čas. Teoretične raziskave in pozneje praktični poskusi po svetu in pri nas, kjer imajo tak delovni čas, so namreč dokazali, da ima premakljivi delovni čas vrsto prednosti. Predvsem gre za ugodnejše psihično počutje delavca, boljši izkoristek delovnega časa in komunikacij, ne nazadnje pa tudi za boljšo izrabo delavčevega prostega časa.

Pri premakljivem delovniku so v železarni določili obvezni delovni čas od 8. do 13. ure. Obdobje za prihod na delo je predvideno od 5. do 8. ure, za odhod z dela pa od 13. do 17. ure. Na dan je dovoljeno delati največ 12 ur, in sicer v času od 5. do 20. ure. Na mesec je možna pozitivna razlika 24, negativna pa 10 ur.

Delavec ki dela v takšnem delovnem času, lahko dela tudi deljeno, mora pa biti vsak dan obvezno na delu med 8. in 13. uro, v popoldanskem času pa mora v takem primeru delati najmanj dve uri.

Za vodenje evidence o opravljenem delu ima vsak delavec osebni karton, na katerega bi morala posebna ura vtisniti čas prihoda in odhoda z dela. Ker pa takšnih ur še nimajo, za zdaj delavci sami izpolnjujejo rubrike tega kartona, vpisane podatke pa preverijo vratarji.

Ta način delovnega časa so v železarni že analizirali in s tem v zvezi anketirali delavce, ki delajo v premakljivem delovnem času. Pri tem so v glavnem ugotovili enake rezultate kot drugod, kjer tako že dalj časa delajo.

Kot ima vsaka stvar dobre, tako ima tudi premakljivi delovni čas določene slabosti. Predvsem gre za nezadovoljstvo delavcev tam, kjer se takšen način dela še ne uvaja. Ugotovili so tudi, da ob slabem vremenu delavci dalj časa delajo, ob lepem vremenu pa je delovni čas krajši.

Te slabosti pa so dosti manjše od prednosti. Posebej še, če povemo, da se je nadurno delo zmanjšalo in da je odpadlo „grdo" čakanje pred vrati, da „zatuli" konec dela.

O dokončni uvedbi premakljivega delovnega časa se v železarni še niso odločili, ker je bilo nekaj ostrih nasprotovanj z utemeljitvijo, da se podira enakost med delavci, ki lahko delajo v takem delovnem času, in tistimi, ki jim narava dela tega ne dopušča. Zato bodo šele po preteku poskusnega odbobja samoupravni organi na osnovi analiz odločali o morebitnem stalnem premakljivem delovnem času v železarni.

BRANKO BLENKUŠ

DELAVSKA ENOTNOST

Glasilo ZVEZE SINDIKATOV SLOVENIJE, izdaja ČZP Delavska enotnost v Ljubljani. List je bil ustanovljen 20. novembra 1942. Ureja ga uredniški odbor. Direktor in glavni urednik VOJKO ČERNELČ, odgovorni urednik BOJAN SAMARIN. Naslov uredništva in uprave: Ljubljana, Dalmatinova ulica 4, poštni predal 313 VI, telefon uredništva 316-672, 323-554, 316-695 in 310-033. Naročninski oddelek — komerciala: Ljubljana, Tavčarjeva 5, telefon 312-691. Račun pri SDK Ljubljana, št. 50100-601-11807, devizni račun pri Ljubljanski banki št. 501-620-7-121100. Posamezna številka stane 3,00 din. Naročnina je četrtletna 37,50 din — polletna 75,00 din — in letna 150,00 din — Rokopisov ne vračamo — Poštnina plačana v gotovini — Tiska ČZP »Ljudska pravica«, Ljubljana.